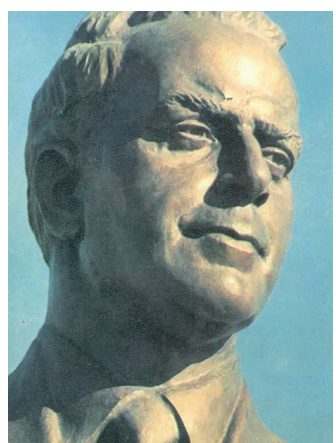

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

Heydər Əliyev

Gəncə hadisələrindən 31 il ötür... Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyini xilas etdi

➔ Bax səh. 3

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

4 iyun
2024-cü il,
çərşənbə axşamı
№ 098 (6684)
Qiyməti
60 qəpik

Nümunəvi platforma

“Əsrin Müqaviləsi” - 30...
Bakı Enerji Həftəsi
uğurlu təqvim ilinə
təsadüf edir

➔ Bax səh. 2

**BAKU
ENERGY
WEEK**

4-6 JUNE 2024

**CASPIAN
OIL&GAS**

4-6 JUNE 2024

**BAKU
ENERGY
FORUM**

5-6 JUNE 2024

Bakının antikolonial mübarizəsi

➔ Bax səh. 6

**Azərbaycan 2025-ci
razılaşmasını
dəstəkləyir**

➔ Bax səh. 5

**Qərbi Azərbaycan
İcmasından
növbəti addım...**

1987-1991-ci illərdə soyqırımına
mərur qalmış kənd, qəsəbə və
şəhərlərin sayı və adları
dəqiqləşdirilib, soydaşlarımızın
siyahısı tərtib edilib

➔ Bax səh. 3

**İrlandiyada
müstəqilliyimizə
böyük hörmət**

➔ Bax səh. 3

Sosial siyasətimizin mühüm qolu...

Təhsil sistemində müşahidə edilən yeniliklər diqqətdən yayınmır. Məlumdur ki, hər zaman dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri təhsilimizin inkişafıdır. Bu siyasətin həyata keçirilməsi daim öz aktuallığını qoruyur. Məsələn, Azərbaycanda məhz təhsil sektorunun daha da inkişaf etdirilməsi üçün əhəmiyyətli addımlar atılır, əsaslı işlər görülür. Ölkəmizdə bu istiqamətdə daha böyük uğurlara nail olmaq üçün qəbul olunan proqramlar təhsilimizin inkişafına xidmət edir. Xüsusilə elmi-kütləvi, mədəni-maarif, təhsil proqramlarının inkişaf etdirilməsinin bilavasitə cəmiyyətin bütün sahələr üzrə inkişafını təmin etdiyi nəzərə alınaraq Azərbaycanda bu istiqamətdə mühüm işlər görülməkdədir...

➔ Bax səh. 7

SOCAR Türkiyə: İttihamlar həqiqəti əks etdirmir

Hazırda Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) törəməsi olan “SOCAR Türkiyə” şirkəti tərəfindən İsrailə xam neftin satışının həyata keçirilməsi ilə bağlı ittihamlar həqiqəti əks etdirmir. Bu barədə “SOCAR Türkiyə” xəbər verir. Xəbərdə bildirilir: “Son dövrlər regionda baş verən geosiyasi proseslər nəticəsində müəyyən etiraz aksiyalarında “SOCAR Türkiyə” və qrup şirkətləri bir müddətdir ki, bəzi təxribatçı qruplar tərəfindən həm sosial media üzərindən, həm də həyata keçirilən fiziki aksiyalarla hədəf göstərilməkdədir. Bu təxribatçı qruplar, şirkətimizin İsrail ilə xam neft üzrə ticarət əlaqəsi olduğuna dair əsassız ittihamlar irəli sürərək sosial media üzərindən təxribat xarakterli paylaşımlar etməkdə və şirkət binamıza əməkdaşlarımızın təhlükəsizliyini riskə atacaq şəkildə fiziki hücumlar həyata keçirməkdədir. İstanbuldakı mərkəz binamızda 12 mart, 29 may, 31 may və 2 iyun tarixlərində, Bursadakı Bursaqaz ofis binasında isə...

➔ Bax səh. 5

Aztəminatlı ailələr üçün daha əlçatan...

Ünvanlı dövlət sosial yardımı (ÜDSY) ilə bağlı prosedur qaydaları təkmilləşdirilib. Yeni prosedurlara əsasən, həmin proqrama qoşularaq yardım almaq istəyən şəxslərin elektron qaydada müraciətləri zamanı əvvəllər mövcud olan bir qıra tələblər tam aradan qaldırılacaq. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən yenidən qurulmuş “Ünvanlı yardım” elektron sistemində artıq həmin tələblərin aradan qaldırılması alt-sistemdə öz əksini tapıb. Belə ki, yeni dəyişikliklərin qüvvəyə minməsindən sonra yardım üçün müraciət edənlərdən ailə üzvlərinin pensiya, müavinət, təqaüd, kompensasiya, işsizlikdən sığorta ödənişi almaları, əmək haqqı üzrə gəlirlərin olması tələb olunmamaq. Eləcə də, tələbə, şagird, işsiz, keçmiş məcburi köçkün, hərbi xidmətdə olmaları, daşınmaz əmlakı, torpaq pay mülkiyyəti, sahibkarlıq fəaliyyəti, nəqliyyat vasitəsinin olması kimi tələblər də aradan qaldırılır. Habelə, kommunal xərcləri, telefon nömrələri və xərcləri, vətəndaşın...

➔ Bax səh. 5

“Qaraca qız”ın taleyi və talesizliyi...

Müharibələrin, fəlakətlərin, siyasi oyunların tüğyan etdiyi dünyada bütün bunlardan xəbərsiz uşaq olmaq nə qədər gözəldirsə, bir o qədər də ağır, iztirablıdır. Biz böyüklər belə bəzən nəyin niyə baş verdiyini anlamazkən gecə şirin yuxusunda başına yağan bombaya oyanan, anasını, atasını bircaq günün içərisində itirən, ev-ev, şəhər-şəhər, ölkə-ölkə sürgün olunan, sadəcə, sağ qala bilmək üçün künc-bucaqda gizlənməyə məcbur qalan, quru çörək, bir udum suyun həsrətini çəkən uşaq bütün bunları niyə yaşadığını necə anlasın?! Dünən dünyanın müxtəlif yerlərində uşaqların günahı olmadan hansısa siyasətin qurbanları kimi müharibələrə, güllələrə, fəlakətlərə qurban getdiyini görüb bu gün Uşaqların Müdafiəsi Gününi qeyd etmək nə qədər qeyri-səmimiyyət, nadanlıq olsa da, ən azından bütün bunlara belə diqqət çəkmək üçün bu Günlərin önemi böyükdür...

➔ Bax səh. 7

**KTMT
Ermənistanda
baş verənlərə
müdaxilə
edəcəkmi?**

➔ Bax səh. 7

26 ABŞ kongresmeni 26 Bakı Komissarı rolunda...

➔ Bax səh. 6

Əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub

Azərbaycan Prezidenti Fatih Birolu qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 3-də Beynəlxalq Enerji Agentliyinin icraçı direktoru Fatih Birolu qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, söhbət zamanı dövlətimizin başçısı ilə Fatih Birolun bundan əvvəlki görüşü məmnunluqla xatırlanı.

Görüşdə COP29-a hazırlıqla bağlı Azərbaycanda görülmə işlər barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

Ölkəmizlə Beynəlxalq Enerji Agentliyi arasında səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirilməsindən məmnunluq bildirildi. Azərbaycanda yaşıl enerjinin inkişafı istiqamətində atılan uğurlu addımlar qeyd edildi, ölkəmizin Avropa İttifaqının enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfə vurğulandı.

Söhbət zamanı əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olundu.

Bakı Enerji Həftəsi uğurlu təqvim ilinə təsadüf edir

Bu gündən paytaxtımızda Bakı Enerji Həftəsi start götürür. Həftə tədbirləri çərçivəsində "29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz sərgisi", "12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji Sərgisi" və "29-cu Bakı Enerji Forumu" təşkil olunacaq. Bu tədbirlərdə 37 ölkədən 300-dək şirkət iştirak edəcək. Hər il keçirilən və özündə üç mühüm tədbiri birləşdirən Bakı Enerji Həftəsi bütün dünyanın enerji sənayesi sahəsində mövcud olan liderlərini bir araya gətirir. Enerji Həftəsi Prezident İlham Əliyevin açılış mərasiminə qatılması və çıxışı ilə başlayır, bu xoş və əlamətdar ənənəvi çıxış bütövlükdə global enerji ailəsinə böyük bir

ehtiramın, hörmətin nümunəsi kimi qarşılanır, tədbirin xüsusi yüksək statusunu da artırır.

Bu ilki Enerji Həftəsində müvafiq dövlət qurumlarının və müxtəlif ölkələrin nümayəndələri, xarici ölkələrin Azərbaycan-dakı diplomatik nümayəndəliklərinin başçıları, enerji sahəsində fəaliyyət göstərən nüfuzlu şirkətlərin rəhbərləri, eləcə də tanınmış biznes icmalarının üzvlərinin iştirakı nəzərdə tutulub. Tədbirə ABŞ Dövlət Departamentinin Enerji Ehtiyatları Bürosunun çoxtərəfli enerji diplomatiyası üzrə baş müşaviri Harri Kemianın, OPEC-in baş katibi Haysam Əl-Qaysın, Avropa Komissiyasının Energetika üzrə Baş İdarəsinin direktoru Kristina Lobillo Borreronun, Beynəlxalq Bərpa Olunan Enerji Agentliyinin baş direktoru Françesko La Kameranın, eləcə də bir çox dövlətlərin enerji nazirlərinin qatılması Bakı Həftəsinin xüsusi maraq doğuran enerji körpüsü olmasını şərtləndirir.

Nümunəvi platforma

"Əsrin Müqaviləsi" - 30...

Bakı Enerji Həftəsi bir neçə ildir ki, Azərbaycanın paytaxtında uğurlu və nümunəvi bir modelə çevrilmiş enerji məsələlərinin müzakirəsi və qarşıdakı dövrdə əməkdaşlığın yeni yollarının müəyyən edilməsini əlaqələndirən platformaya çevrilib. Bu Həftə çərçivəsində enerji sektorundakı aktual məsələlər müzakirə edilir və enerji sənayesində çalışan, sərmayələr xərcləyən nəhəng

şirkətlərin nümayəndələri əhəmiyyətli təkliflərlə çıxış edərək dünya miqyasında enerji təhlükəsizliyinin daha da möhkəmləndirilməsinə töhfə verməyə çalışırlar.

Sözsüz ki, bu enerji çıxırının və strateji yol xəritəsinin müəllifi Azərbaycandır. Qlobal enerji ailəsinin ortaq iqtisadi dialoquna çevrilən Bakı Enerji Həftəsinin bu ilki özəlliyi və yeni ənənə, məzmun gətirən ən

başlıca istiqaməti isə bu dəfə "yaşıl enerji" blokunun xüsusi yer almasıdır. Belə ki, tədbirlərə qatılacaq şirkətlərin təxminən 15 faizi məhz həmin sektorların təmsilçiləridir və onların əksəriyyəti Azərbaycanın "yaşıl enerji" sahəsinə yüksək maraq göstərən xarici iştirakçılardır. Xüsusilə də Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin sənaye və qabaqcıl texnologiyalar naziri, "Masdar" şirkətinin sədri Sultan Əhməd Əl Caberin və bərpa olunan enerji üzrə bir çox tanınmış şəxsin iştirakı "yaşıl enerji"nin aktual və gündəmdə ön plana çıxaraq yeni beynəlxalq platformaya çevrildiyini göstərir.

Üçüncü bir əlamətdar hadisə Enerji Həftəsinin 2024-cü il Azərbaycanda elan edilmiş "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" və COP29-a təsadüf etməsidir. Xüsusilə də bu il təşkil olunan Yaşıl Enerji "Caspian Power" sərgisində beynəlxalq və yerli şirkətlərin bərpa olunan ener-

ji mənbələrinin inkişafı və istifadəsi sahəsindəki yenilikləri təqdim etmək istəyi, o cümlədən Günəş və külək enerjisi, geotermal enerji mənbələrinin istehsalı və nəqli ilə bağlı niyyətlərini ortaya qoymaları bütün tərəflərin "yaşıl enerji" imkanlarını nümayiş etdirəcək. Azərbaycan 2023-cü ildə regionda ən böyük və ən müasir "yaşıl enerji" istehsalı müəssisələrindən olan 230 MVt gücündə Qaradağ Günəş Elektrik Stansiyasının istismara verərək yeni enerji təməlləri qoyub. "Masdar" ilə ümumi gücü 1000 MVt olan 2 günəş və 1 külək elektrik stansiyasının inşası davam etdirilir və 100 MVt gücündə Günəş stansiyası

"Əsrin müqaviləsi"nə yubiley töhfəsi...

əhəmiyyət daşıyır. İlk növbədə, bu il respublikanın iqtisadi həyatında və neft sənayesi tarixində yeni dövrün başlanğıcı hesab edilən "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasından 30 il ötür. Yeni neft strategiyasının Azərbaycanın müstəqillik tarixində mühüm rolu hədsiz dərəcədə böyükdür, ölkəmizin iqtisadi inkişaf təməllərinin və formalaşan güclü maliyyəsinin əsasını məhz neft gəlirləri təşkil edib. Neft gəlirləri respublikamızın sosial-iqtisadi tərəqqisinə dərin zəmin yaratmaqla bərabər, güclü ordu quruculuğunun təmin olunmasında da bir vasitə olmuş və Azərbaycanın öz dövlət suverenliyini, ərazi bütövlüyünü təmin etməsində də fundamental baza rolunu oynamışdır. Bu baxımdan "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması tarixi-iqtisadi rəmzi mənə daşıyır. Bu əlamətdar hadisənin Bakı Enerji Həftəsinin proqramında da öz əksini tapması təsadüfi deyil.

Bu il, həm də Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz "Caspian Oil&Gas" sərgisinin təsis edilməsindən 30 il ötür. Təkcə Azərbaycanın deyil, neft-qaz sənayesində fəaliyyət göstərən iri şirkətlərin, enerji konsorsiumunun bir araya gəldiyi bu ixtisaslaşdırılmış sərgi 30 ildir ki, hər il keçirilməklə global enerji ailəsinin fikir və təkliflərinin, məqsəd və planlarının açıq tribunası rolunu oynayır. Məhz bu sərgidə irəli sürülmüş təşəbbüslərin gerçəyə çevrilməsi sayəsində yeni enerji layihələri ərəşəyə gəlir, global neft-qaz arteriyalarına qoşulan ölkələrin sırası genişlənir, tranzitlərin perspektivləri ilə bağlı yeni sənədlər hazırlanır.

Enerji Həftəsinin keçirildiyi 2024-cü il Azərbaycan üçün uğurlu təqvim kimi tarixi

Cənub Qaz Dəhlizi ailəsinin yeni üzvləri...

Azərbaycan neft bumundan sonra, Avropa bazarlarına qaz nəqli ilə Xəzər regionunda yeni bir çıxış açılıb, bölgədə enerji tranzitlərinin formatını da müəyyənləşdirməyə nail olub. Bakı-Tbilisi - Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum layihələrini icra edən, TANAP, TAP kəmərlərini reallaşdıran Azərbaycan Cənub Qaz dəhlizinin enerji koridorunu yara-dıb. 2020-ci ilə kimi Avropa bazarında etibarlı neft təchizatçısı kimi etibarlı tərəfdaşa çevrilmiş respublikamız son 4 ildə Cənub Qaz Dəhlizinin sonuncu hissəsini - Transadriatik qaz kəmərinə (TAP) istifadəyə verməklə faktiki olaraq Avropa İttifaqına qaz təminatında da kolasiyanın aparıcı üzvlərindən birinə çevrilib.

Çoxşaxəli enerji siyasətinin mərkəzində həm də digər bölgə ölkələrinin də enerji resurslarının Şərq-Qərb enerji koridorlarına cəlb edilməsi dayanır. Belə ki, məhz

Azərbaycanın liderliyi və təşəbbüskarlığı sayəsində bölgənin digər ölkələri - Türkmənistan, Özbəkistan və Qazaxıstanın da Cənub

Qaz Dəhlizinə qoşulması nəzərdə tutulur ki, nəticədə TransXəzər mənbəyindən Avropaya illik 40-50 milyard kubmetrə yaxın qaz nəqli gözlənilir. Avropa İttifaqının enerji üzrə ekspertləri də etiraf edirlər ki, Azərbaycanın Mərkəzi Asiya-Xəzər regionu təşəbbüskar və avanqard ölkəsi kimi bölgənin yanacaq resurslarını Qərbdə nəqlində daşıyıcı missiyaya malikdir. Son illərin ixrac statistikası və coğrafiyası təsdiqləyir ki, Azərbaycanın Avropaya ötürdüyü enerji resurslarının həm həcmi, həm də alıcı ölkələrin sayı genişlənir. Beləliklə, Azərbaycan enerji siyasətinin şaxələnməsində flaqman ölkə kimi Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində genişşəbəkəli enerji koalisiyası yaratmış olur.

üzrə ilk bərpaolunan enerji hərracının keçirilməsi baş tutmaqdadır, eləcə də "ACWA Power" şirkəti ilə 200 MVt Batereya Enerji Saxlama

COP29-un açılış manifesti...

şəbəkəsinə inteqrasiyası üzrə proqramın icrası isə Azərbaycanın liderliyi ilə Xəzər - Qara dəniz - Avropa Yaşıl Enerji Dəhlizinin gerçəkləşməsinə təsdiq edir.

Beləliklə, ölkəmizin belə bir mötəbər tədbirə hazırlaşdığı dövrdə global alyansın 5 ay əvvəldən bir araya gələrək "təmiz enerji" və "yaşıl hidrogen" təşəbbüslərini gəniş bir masada müzakirə etməsinə COP29-un açılış manifesti də adlandırılmalıdır. Bu baxımdan, Bakı Enerji Həftəsinin həm də Azərbaycanın neft və qaz sahəsindəki uğur hekayəsini və global təşəbbüskarlığını yeni platformaya - "yaşıl enerji" alyansına daşıyan və bu sahədəki iradəsinə nümayiş etdirən iqtisadi hadisə kimi dəyərləndirmək mümkündür.

ELBRUS CƏFƏRLİ

COP29 ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin dördüncü iclası keçirilib

İyunun 3-də BMT-nin İqlim Dəyişmələri Üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin dördüncü iclası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının rəhbəri, Təşkilat Komitəsinin sədri Samir Nuriyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq sonuncu iclasdan keçən müddətdə COP29 üzrə Tədbirlər Planının icrası istiqamətində görülmüş işlər barədə məlumat verib.

Təşkilat Komitəsinin sədri bildirib ki, hazırda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmiz iqlim dəyişmələri ilə global mübarizədə nümunəvi liderlik nümayiş etdirir. Samir Nuriyev vurğulayıb ki, Prezident

İlham Əliyevin müxtəlif çıxış və müsaibələrində açıqladığı vacib istiqamətlər, səsləndirdiyi tezislər Azərbaycanın COP29 üzrə fəaliyyətinin əsasını təşkil edir və dövlət başçısının inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin iqlim dəyişmələri kontekstində üzvləşdikləri problemlərin həllinin ölkəmizin prioritetlərindən biri olaraq bəyan etməsi beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən böyük rəğbətə qarşılanıb.

Samir Nuriyev şəffaflığın və inklüzivliyin təmin edilməsi məqsədilə keçən aylar ərzində COP29 komandası tərəfindən müxtəlif danışıqlar qrupları ilə çoxsaylı məhsuldar görüşlərinə və məsləhətləşmələrin keçirildiyini, onların mövqeyinin və COP29-dan gözləntilərinin öyrənildiyini, Azərbaycanın müzakirə olunan mövzular ətrafında global həmrəyliyin və konsensusun

Vətəndaş cəmiyyətinin də proseslərə töhfə verdiyini qeyd edən Samir Nuriyev bu xüsusda, Afrikanın 130-dək QHT-si və İtaliyada G7 Vətəndaş Cəmiyyəti Sammitində iştirak edən bir sıra QHT-lər tərəfindən COP29-un ev sahibi kimi Azərbaycanı dəstək boyatlarının verilməsini xüsusi olaraq qeyd edib.

Ekologiya və təbii sərvətlər naziri, COP29-un müəyyən edilmiş prezidenti Muxtar Babayev COP29-a hazırlıqla bağlı ümumi gedişat və Bonn İqlim Dəyişmələri Konfransı barədə məlumat verib. Bildirib ki, konfrans çərçivəsində Azərbaycan tərəfindən COP29 sədrliyinin baxışı və təşəbbüsləri ilə bağlı bir sıra tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov müxtəlif ölkələr və danışıqlar

formalaşdırılması istiqamətində çalışıldığını vurğulayıb.

Bu gün öz işinə başlayan Bonn İqlim Dəyişmələri Konfransına toxunan Təşkilat Komitəsinin sədri bildirib ki, artıq ölkəmiz COP29 sədrliyinin fəal fəzasına daxil olur və dövlət qurumları COP29-un uğurla keçirilməsi üçün səylərini daha da artırmaqlıdır.

Dövlət Turizm Agentliyinin sədri Fuad Nağıyev mehmanxanalar və digər yerləşmə yerləri, bu yaxınlarda istifadəyə verilmiş vahid onlayn rezervasiya platforması barədə məlumat verib.

Milli Məclisin deputatı Könül Nurullayeva COP29-la bağlı parlament istiqamətində aparılan işlər, xüsusilə Parlamentlərarası İttifaqla əməkdaşlıq çərçivəsində keçiriləcək Parlament konfransı barədə danışıb.

"Qadın, İnkişaf, Gələcək" İctimai Birliyinin sədri Gülsən Axundova qeyri-hökumət təşkilatlarının COP29-a töhfəsi barədə çıxış edib.

İclasın sonunda COP29 Tədbirlər Planının icrası istiqamətində görülmə işlərinin davam etdirilməsi və digər aidyyəti məsələlər üzrə tapşırıqlar verilib.

Prezident Administrasiyasının rəhbəri Beynəlxalq Enerji Agentliyinin icraçı direktoru ilə görüşüb

İyunun 3-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının rəhbəri, COP29 üzrə Təşkilat Komitəsinin sədri Samir Nuriyev Beynəlxalq Enerji Agentliyinin icraçı direktoru Fatih Birol ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Samir Nuriyev qarşı tərəfə ölkəmizin COP29-a hazırlıq prosesi ilə bağlı ətraflı məlumat verib.

Fatih Birol Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən qəbul olunduğunu və görüşdə COP29 ilə bağlı səmərəli müzakirələr aparıldığını məmnuniyyətlə vurğulayaraq, rəhbərlik etdiyi təşkilatın COP29-un uğurla keçirilməsinə töhfə verməyə hazır olduğunu bildirib.

Gəncə hadisələrindən 31 il ötür...

XX əsr Azərbaycanın tarixində mühüm bir yerə malikdir - hələ əsrin əvvəlində ilk dəfə müstəqilliyinə qovuşmuş ölkəmiz üçün yüzilliyin sonunda da yeni üfüqlər açıldı. Məhz bu illərdə 70 il dünyanın siyasi qütblərindən biri sayılmış, müstəqil dövlətləri boğaraq zor gücü ilə özünə birləşdirib "qardaşlıq imperiyası" yaradan SSRİ tarixən ədalət

məhkəmə-sində mühakimə olunur, layiqli "cəzasını" alırdı. Bu tarixi kəsməkeşin axarında isə Azərbaycan Respublikası da SSRİ-nin dağılması ilə yenidən öz azadlığını əldə edirdi. Amma tarixin təkrarlanması özündə həm də mənfi presedentləri işarə edirdi - 1991-ci ildə də müstəqillik

Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyini xilas etdi

əldə etmiş Azərbaycan qısa bir zamanda sonra kaosun, özbaşınalığın hökm sürdüyü bir ölkəyə çevrildi. 1992-ci ildə zor gücünə, xalqın deyil, silahın və xəyanətin "iradəsi" ilə hakimiyyətə gələn təsadüfi şəxslər qısa müddətdə ölkədə bütün sahələri kompleks şəkildə iflic vəziy-

yətinə gətirib çıxardılar. Ermənistanın ölkəmizə qarşı elan edilməmiş müharibəsi, torpaqlarımızın işğalı və bununla paralel olaraq daxili separatçı qüvvələrin ölkəni regionlara bölməyə çalışması həm millətin, həm də dövlətin gələcəyini sual altına qoymuşdu.

Xaos, anarxiya və özbaşınalıq...

Yaxın keçmişimizə təsadüf edən o dövrə kiçik ekskurs etsək, qarşımızda belə bir mənzərə görmüş olarıq - bütövlükdə, ölkədə yaranan vəziyyət müstəqillikdən çox anarxiyanı xatırladırdı. Bir-birini sürətlə əvəz edən hakimiyyət rəhbərləri xalqı üroyində homişə yaşatdığı və həsrətdə olduğu müstəqilliyi qoruyub saxlamaq, habelə möhkəmləndirmək üçün zəruri tədbirlər görmək, ölkənin iqtisadi gücündən və potensialından səmərəli istifadə etmək əvəzinə, milli maraqları şəxsi mənafeyə qurban verirdilər. Onlar fəaliyyətdə olan bütün strateji infrastrukturuları dağıtmağı "müstəqilliyə doğru addım" hesab edirdilər. Özbaşınalığa şərait yaradan AXC-Müsavat hakimiyyətinin naşı və səriştəsiz fəaliyyəti demək olar ki, keçmiş SSRİ respublikaları arasında ən böyük yerüstü və yeraltı sərvətə, böyük sənaye komplekslərinə malik Azərbaycanı uçurumun kənarına gətirib çıxarmışdı. Milli sərvətlər talan edilir, xalqın malı təsadüfən vəzifə əldə etmiş bir

nurdu. Mərkəzi hakimiyyətə tabe olmayan, guya siyasi partiyaların himayəsində yaranılan, əslində isə bir neçə şəxsin korporativ maraqlarını icra edən terrorçu qrupa çevrilən bəşpoquz silahlı qruplaşmaların hər biri ayrı-ayrılıqda hakimiyyətə iddialarını ortaya qoyurdu. Bu isə vəziyyəti daha da ağırlaşdırırdı, ölkə vətəndaş müharibəsinə sürüklənirdi. "Dağlıq Qarabağ" münacişəsinin adını alver predmetinə çevirən, "özünümüdafiə könüllü batalyonları" adı altında özünə silahlı dəstələr yaradan, bununla da ölkəni qorxu altında saxlamaq istəyən şəxslər hətta cəbhədə düşmən qarşısında dayanan əsgərləri də təhdid edir, öz maraqlarına xidmət etməyə məcbur edirdilər. Hakimiyyət uğrunda gedən cəhəşmələr torpaqlarımızın böyük bir hissəsinin, demək olar ki, düşmənlərə müharibəsiz, döyüşsüz təvil verilməsinə gətirib çıxarmışdı.

Kəlbəcər xəyanəti... Vətəndaş qarşidürmasına doğru

Baş verən bəşpoquzluc isə bütövlükdə, ölkənin həyatına öz mənfi təsirlərini göstərirdi. İstər daxili sferada, istərsə də müharibə müstəvisində Azərbaycanın vəziyyəti get-gedə pisləşirdi. Ölkədəki hakimiyyətsizlik, kaos, özbaşınalılar sərhəd zonalarında, o cümlədən Kəlbəcərdə bütün müdafiə planlarını altı üst etmişdi, hərç-mərcəliyi pik həddə çatdırılmışdı. O dövrün iqtidarı Kəlbəcərin müdafiəsinə təşkil etmək adı ilə, əslində, rayonun müdafiə sistemini dağıtmağa başlamışdı. Ordu da siyasiləşmə, yerli döyüşçülərin, könüllülərin rayonun müdafiəsindən uzaqlaşdırılması əhalinin döyüş əzmini sarıtdı. Kəlbəcərin işğalının əsası 1993-cü il mart ayının 26-da qoyulmuşdu - Basarkeçərlə Kəlbəcər arasında mühüm strateji

sahə olan Qarabağa yüksəkliyinə ələ keçirilməsi üçün

düşmən 15-20 gün öncədən hazırlıq işlərini aparırdı. Rayon sakinlərinin bildirdiyinə görə, kömək edilməmiş, AXC-"Müsavat" cütliüyünün səriştəsiz rəhbərliyinin xəyanəti, satqınlığı Kəlbəcəri məhv etdi. Beləliklə, 1993-cü ilin aprel ayında Kəlbəcər işğal altına düşdü - bu işğal faktının əsasında isə bir amil daha çox nəzərə çarpırdı: XƏ-YANƏT. Məhz hakimiyyətdaxili qruplaşmalar arasında get-gedə qızışan kürsü davası Kəlbəcərin xəyanət nəticəsində düşməne təslim edilməsinə yol açmışdı. Hətta insanların oradan çıxarılmasına belə etinasız yanaşan AXC-Müsavat hakimiyyətinin başı Bakıda qəb eddikləri hakimiyyəti qorumağa qarışmışdı...

Qan üzərində hakimiyyət hərisliyi...

1993-cü ilin aprel-may aylarında artan gərginlik həm də ölkədə parçalanma təhlükəsinə yol açmışdı. Separatçı meyillər güclənmiş, AXC-Müsavat cütliüyünün özünə "səhra komandiri" təyini etdiyi şəxslər ard-arda ölkəni bölmək üçün planlar qururdu. Belə ağır vəziyyətdə - 1993-cü ilin iyununda xalqın etirazı kəskin şəkildə artmışdı. Hakimiyyətin heç bir sahə ilə bağlı konsepsiyasının olmaması isə iqtisadiyyatı da iflic etmişdi - dövlətin gələcəyi sual altına düşmüşdü. Belə bir zamanda Müdafiə Nazirliyi Gəncədə yerləşən 709 saylı hərbi hissənin ləğv edilməsi ilə bağlı qərar imzaladı. Hərbi hissə isə bu qərara tabe olmaqdan boyun qaçırdığını bəyan etdi. Azərbaycanın ilk tarixi paytaxtına qoşun yeridən, Milli Qvardiyani 709 saylı briqadın

zərərsizləşdirmək üçün Gəncəyə göndərdən AXC-Müsavat hakimiyyəti faktiki olaraq vətəndaş müharibəsinə rəvac verdi. Hətta həmin vaxt AXC-Müsavat qruplaşması öz hakimiyyətini qorumaq üçün Gəncənin bombalanması ilə bağlı qərar belə vermişdi. Hakimiyyətin bu kimi addımlarının ardından isə təcəbəkik nümayiş etdirməyən hərbi hissəsinin zirehli maşınları və silahlı birləşmələri Bakıya yol aldı. Artıq AXC-Müsavat hakimiyyəti ölkənin taleyindən çox öz gələcək aqibətlərindən qorxuya düşmüşdülər. Yaratdıqları kaos nəticəsində xalq onların hakimiyyətindən birdəfəlik üz döndərmişdi, Artıq cana doymuş xalq anlayırdı ki, AXC-Müsavat cütliüyü bu dövlətə təhlükədən başqa heç bir perspektiv vəd etmir.

Xalqın ümidi...

AXC-Müsavat qruplaşması xalq, dövlət deyil öz maraqları düşündürürdü. Xalq isə dövlətin addım-addım uçuruma yaxınlaşdığını görürdü. Belə bir məqamda bütün ümid dolu gözlər paytaxtdan uzağa - Naxçıvana dikilmişdi. Azərbaycan dövlətçiliyinin, millətin bu çətinliklərdən xilasını yalnız Ulu öndər, dahi siyasi xadim, xalqın böyük oğlu Heydər Əliyevin Bakıya gəlişi ilə mümkün ola bilərdi. Ümummilli lider Heydər Əliyev 1993-cü il iyunun 7-də Naxçıvan MR Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti Rəyasət Heyətinin birgə iclasında çıxış etdi və Gəncə hadisələrini qiymət verdi. Xalqın və dövlətin gələcəyinə heç bir zaman laqeyd qala bilməyən Ulu Öndər vəziyyətin ciddiliyini

ortaya qoydu. Ulu Öndər sonralar həmin günləri xatırlayaraq deyirdi: "1993-cü ilin iyun ayında Azərbaycanda böyük dövlət böhranı yaranırdı. Azərbaycan dağılmağa başladı, o vaxtı iqtidar ölkəni idarə edə bilmədi. Gəncədə toqquşma baş verdi, qan töküldü. Gəncədə başlayan hərəkət Azərbaycanın ərazisinin, demək olar ki, yarısından çoxunda hakimiyyəti

öz əlinə aldı. Vaxtilə məni təqib edən, Naxçıvanda məni dəvirmək, məni Azərbaycan-dan sıxışdırıb çıxarmaq istəyən o vaxtkı iqtidar belə bir zamanda ələcsiz qaldı və məna müraciət etdi. Ancaq ondan əvvəl mənə müraciət edənlər bizim partiyamızı izləyir, Azərbaycanın müxtəlif təbəqələrinin nümayəndələri, ziyalılar oldu. Onlar məni yenidən Bakıya dəvət etdilər..."

Xilaskarlıq missiyası...

Xalq təkidlə Heydər Əliyevin Bakıya gəlişini tələb edirdi. 1993-cü il iyunun 9-da Heydər Əliyevi Bakıya gətirən təyyarə Bino hava limanında yere endi. Bakıya qayıtdıqdan sonra hakimiyyətdə olan qruplaşma tez-tələsik Heydər Əliyevin vəzifəyə seçilməsini istəyirdi. Bunun da altında iyrənc məqərləri gizlədən o zamankı iqtidarın arzusunu üroyində qaldı. İlk olaraq Gəncədə yaranan vəziyyətlə tanış olmaq üçün ora yollanan Ulu öndər bir daha nümayiş etdirdi ki,

Onu yalnız xalqın və dövlətin taleyi maraqlandırır. Dahi şəxsiyyətin Gəncəyə gəlişi bütün hadisələrin sakitləşməsinə, xalqın bütönlüklə Böyük oğlunun ətrafında birləşməsinə şərait yaradırdı. Xalq bir yumruq kimi Fenomenal şəxsiyyət olan Heydər Əliyevin ətrafında birləşdi. Ulu öndər Heydər Əliyev 1993-cü il iyunun 15-də yekdilliklə Azərbaycan Ali Sovetinin Sədri seçildi. Həmin gün Azərbaycan parlamentinin tarixi iclasında Heydər Əliyevin çıxışı ölkənin gələcəyinin əmin ələ keçdiyini, dövlətçiliyimizin əbədi və sarsılmaz olaca-

ğına inamı bir daha artırdı... "Azərbaycan Respublikasının bugünkü ağır, mürəkkəb və gərgin vəziyyətini tam məsuliyyətlə dərk edirəm. Bu vəzifini öz üzərimə götürərək öz məsuliyyətimi anlayıram və bunların hamısını rəhbər tutaraq əlimdən gələni edəcəyəm. Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi müasir tələblərlə, dünyada gedən proseslərlə bağlı olaraq təmin olunmalıdır. Bu sahədə mən çalışacağam və heç kəsə şübhə etməsin ki, ömrümün sonrakı hissəsini, harada olursa-olsun yalnız və yalnız Azərbaycan Respublikasının müstəqil dövlət kimi inkişaf etməsinə həsr edəcəyəm"...

Bəli, bu tarixi vəzifəni ancaq Heydər Əliyev kimi tarixi şəxsiyyət, təcrübəli siyasətçi, vətənpərvər insan, güclü Lider yerinə yetirə bilərdi. Heydər Əliyev Güclü Lider kimi Azərbaycanı fəlakətdən qurtarıb inkişaf yoluna yönəltdi, müstəqilliyimizi əbədi etdi. Ulu Öndərin siyasi varisi cənab İlham Əliyev Güclü Lider olaraq Azərbaycanı daha güclü dövlətə çevirdi, ərəzi bütövlüyümüzü, suverenliyimizi bərpa etdi. 2020-ci il Vətən müharibəsindən, 2023-cü il antiterror tədbirlərindən qazanılan qələbə 1993-cü ilin iyununda əsası qoyulan xilaskarlıq missiyasının uğurlu davamı idi...

P.SADAYOĞLU

İrlandiyada müstəqilliyimizə böyük hörmət

Mübariz ABDULLAYEV

Azərbaycan qısa müstəqillik tarixində həyata keçirdiyi ardıcıl siyasət sayəsində yüksək səviyyəli siyasi-iqtisadi münasibətlər qurduğu çoxlu dostlar qazanıb. Respublikamızla Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı arasında formalaşan münasibətlər buna yaxşı nümunədir. Hazırda yüksək səviyyədə ola niktərəfli münasibətlər qarşılıqlı maraqlara əsaslanır və artan dinamikaaya malikdir.

İrlandiyada Azərbaycan Bayrağı ucaldılıb

Bir neçə gün bundan əvvəl Azərbaycanda Müstəqillik Günü qeyd olundu. Bu, respublikamızın tarixində böyük bayramdır. Düz 106 il bundan əvvəl mayın 28-də Azərbaycan xalqı azad yaşamaq arzularını həyata keçirərək müstəqilliyini bəyan edib və Şorqədə ilk demokratik respublika qurub. Təəssüf ki, AXC-nin ömrü qısa oldu. Tariximizdə qurulan Birinci respublika cəmi 23 ay yaşayıb və 1920-ci il aprelin 28-də süqut edib. 1991-ci ildə isə respublikamız yenidən müstəqilliyə qovuşub.

Qısa müstəqillik tarixində Azərbaycan böyük uğurlar qazanıb. Hazırda ölkəmizin nümunəvi inkişaf modeli bütün dünyada böyük maraqla izlənilir. Təsədüfi deyilirdi ki, müstəqilliyimizin 106-cı il-dönümü ilə əlaqədar çoxlu sayda xarici ölkənin dövlət və hökumət başçılarından Prezident İlham Əliyevin ünvanına təbrik məktubları gəlir. Eyni zamanda, Azərbaycanın Müstəqillik Günü respublikamızın hüduqlarından kənarda da yüksək səviyyədə qeyd olundu, bu münasibətlə müxtəlif tədbirlər keçirildi.

Müstəqillik Gündündə, həmçinin ölkəmizin müstəqilliyinə böyük hörmətin ifadəsi olaraq İrlandiyada Azərbaycan Bayrağı ucaldılıb. Bu barədə Azərbaycanın Britaniyadakı səfirliyi məlumat yayıb. Bildirilir ki, İrlandiya vətəndaşı Maykl

Kortni mayın 28-də ölkəmizin Müstəqillik Günü ilə əlaqədar Azərbaycan Bayrağını dalğalandırıb.

Səfirlik İrlandiya vətəndaşına göstərdiyi təşəbbüsə görə təşəkkür edib, gələcəkdə də bu istiqamətdə onu dəstəkləyəcəklərini bildirib.

Bu günlərdə İrlandiyadan daha bir xoş xəbər gəlib. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının İrlandiya Respublikasının Dublin şəhərində ilk fəxri konsulu təyin olunub. "Noyabrda Bakıda keçiriləcək COP29 tədbirini səbirsizliklə gözləyirəm. Azərbaycan Respublikasının bu konfrans əv sahibliyi etməsi böyük nailiyyətdir", - deyər Azərbaycanın İrlandiya Respublikasının Dublin şəhərində yeni

təyin olunmuş ilk fəxri konsulu Terri Leyden KİV-ə eksklüziv müsahibəsində bildirib. O, İrlandiya Respublikasına fəxri konsul təyini olunmaqdan böyük şərəf duyduğunu deyir.

Terri Leyden Azərbaycanın COP29 kimi mühüm beynəlxalq konfransa əv sahibliyi etməsinin önəmindən danışib. O, bu gün dünyada çoxlu böhranların olduğunu deyib və əlavə edib ki, iqlim dəyişikliyi bütün dünyaya təsir edən böhrandır. Fəxri konsul Azərbaycanın bu böyük böhranın qarşısının alınması istiqamətində çox yaxşı işlər gördüyünü əlavə edib. O, Azərbaycan və Ermənistan arasında daha sıx münasibətlərin yaranacağını səbirsizliklə gözlədiyini də bildirib. Fəxri konsul iki ölkə arasında davamlı sülhün yaranmasına ümid etdiyini dilə gətirib və qeyd edib ki, bəna nail olmaq üçün Azərbaycan və Ermənistanla işləməyi səbirsizliklə gözləyir.

Genişlənən iktərəfli dialoq

Azərbaycanın Müstəqillik Günü ərəfəsində İrlandiyadan bir-birinin ardınca xoş xəbərlər gəlməsi təsadüfi deyil. Hazırda Azərbaycanla Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı arasında iktərəfli münasibətlər yüksək di-

namikaya malikdir. Birləşmiş Krallıq Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyini 31 dekabr 1991-ci ildə tanıyıb. İki ölkə arasında diplomatik münasibətlər 11 mart 1992-ci ildə qurulub.

Həmin tarixdən etibarən hər iki dövlət iktərəfli platformada müxtəlif istiqamətlərdə uğurlu əməkdaşlıq əlaqələri yaratmağa nail olub. Ölkələrimiz ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi və şəxələndirilməsi istiqamətində fəal iş aparılırlar və bunun üçün böyük potensial var. Azərbaycan və Böyük Britaniya arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiya uğurla fəaliyyət göstərir. Ötən il dekabrın 7-də Bakıda Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 6-cı iclası keçirilib. Böyük Britaniyanın Azərbaycanı əsas ticarət tərəfdaşlarından biri olduğu xüsusi vurğulan tədbirdə qeyd edilib ki, 2022-ci ildə ölkələrimiz arasında

ticarət dövriyyəsi 2021-ci ilə müqayisədə 55,1 faiz artaraq 1 milyard dollar təşkil edib. 2023-cü ilin ilk 10 ayında isə bu göstərici 734 milyon dollar olub. Hazırda Azərbaycanın sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat, tikinti, ticarət və xidmət sahələrində 662 Britaniya şirkəti fəaliyyət göstərir.

İki ölkə arasında xüsusi enerji dialoqu yüksək dinamikaaya malikdir. Böyük Britaniyanın BP şirkəti respublikamızda uğur həkəyəsini inamla davam etdirir. Qeyd edək ki, 1995-ci ildən 2023-cü ildə qayd qədər qədər Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığından Azərbaycanın enerji sektoruna 33 milyard dollar dəyərində investisiya yatırılıb. Böyük Britaniyanın respublikamıza yönəldiyi ümumi investisiyaların həcmi isə 83 milyard ABŞ dolları həcmindədir. Öz növbəsində Azərbaycanın enerji sektoruna 24 milyard ABŞ dolları dəyərində investisiya yönəldilib. Azərbaycanla Böyük Britaniya həmçinin bərpə olunan enerji sahəsində də əməkdaşlığa başlayıblar. Xatırladaq ki, 2021-ci ilin 3 iyun tarixində Energetika Nazirliyi və BP arasında 240 MVT gücündə günəş elektrik stansiyasının tikintisi layihəsinin qiymətləndirilməsi və həyata keçirilməsi fəaliyyəti üzrə əməkdaşlığa dair İcra Müqaviləsi imzalanıb. 4 iyun 2022-ci il tarixində isə Energetika Nazirliyi və BP arasında Cəbrayıl da 240 MVT gücündə günəş elektrik stansiyası layihəsinin birgə həyata keçirilməsi ilə bağlı növbəti addımların atılması məqsədilə 2021-ci ilin iyun ayında bağlanmış İcra Müqaviləsinə Əlavə imzalanıb.

Qərbi Azərbaycan İcmasından növbəti addım... 1987-1991-ci illərdə soyqırımına məruz qalmış kənd, qəsəbə və şəhərlərin sayı və adları dəqiqləşdirilib, soydaşlarımızın siyahısı tərtib edilib

Azərbaycan xalqı son iki əsr ərzində silahlı münaqişələr, işğal, etnik təmizləmə, deportasiya və soyqırımlarından böyük əziyyət çəkib. Azərbaycanlıların vaxtiləq mətləq əksəriyyət təşkil etdiyi indiki Ermənistan ərazisindən tamamilə qovulması 1991-ci ildə başa çatıb. Aparılmış etnik təmizləmə nəticəsində indiki həmin ərazidə yalnız ermənilər qayıyırlar. Azərbaycanlılara qarşı törədilmiş etnik təmizləmə əksər hallarda dövlət orqanlarının sistemli fəaliyyəti ilə zorakılıq, soyqırım, kütləvi qətləim və insanlıq əleyhinə digər cinayətlər və insan hüquqlarının kobud pozulması yolu ilə həyata keçirilib.

Bu proses 1905-1906, 1918-1921, 1948-1953 və 1987-1991-ci illərdə xüsusi şiddətlə və amansız olub. Ermənistan adlanan ərazidə azərbaycanlılara məxsus olan tarixi və mədəni irs, o cümlədən məscidlər və qəbiristanlıqlar kütləvi şəkildə dağıdılıb, yer adları dəyişdirilib, azərbaycanlılara qarşı sistemli xarakterli irqi ayrı-seçkilik həyata keçirilib. Azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmədə və digər cinayətlərdə iştirak etmiş şəxslər və onların əməlləri Ermənistanla dövlət səviyyəsində mükafatlandırılıb və təltif olunublar. Bu haqsızlıq Ermənistanın hakim dairələrində cəzasızlıq həyata yaradıb və onları Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə tanınmış ərazilərinə qarşı iddiala-

ra, güc tətbiqinə, hərbi işğala, əlavə kütləvi miqyaslı etnik təmizləməyə və insanlıq əleyhinə digər cinayətlərə həvəsləndirib. Azərbaycanın 44 günlük müharibədə öz ərazilərini işğaldan azad etməsi, müharibənin qələbə ilə başa çatması ədalətin bərpa olunması istiqamətində mühüm addım olub və iki ölkə arasında sülh imkanlarını artırıb. Digər tərəfdən, indiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların öz evlərinə qayıda bilməməsi, bu ölkədə monoetnik dövlətçilik, etnik təmizləmə və sistemli irqi ayrı-seçkilik vəziyyətinin davam etməsi böyük ədalətsizlikdir və bu, davamlı sülhün bərqərar olunmasına böyük əngəl törədir.

Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, 1987-1991-ci illərdə Qərbi Azərbaycan - indiki Ermənistan ərazisində soyqırımına məruz qalmış kənd, qəsəbə və şəhərlərin dəqiq sayı və adları müəyyənləşdirilib və bu sayışı məntəqələri üzrə ata-baba yurdlarından qovulmuş soydaşlarımızın adlı siyahısı tərtib edilib. Bu barədə Qərbi Azərbaycan İcması İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Əziz Ələkbərlil KİV-ə açıqlamasında bildirib. Onun sözlərinə görə, Qərbi Azərbaycan İcması qarşısına Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyasında təsbit olunmuş konkret vəzifələr qoyub və addım-addım onları həyata keçirməkdədir: "Bu sırada Qərbi Azərbaycan həqiqətlərini bütün tərəfləri ilə öyrənmək və onları beynəlxalq müstəviyə çıxarmaq xüsusi yer tutur".

Ə.Ələkbərlil qeyd edib ki, ilk addım olaraq sonuncu deportasiya zamanı - 1987-1991-ci illərdə tarixi torpaqlarımız olan Qərbi Azərbaycanda - indiki Ermənistan ərazisində soydaşlarımıza qarşı dövlət səviyyəsində həyata keçirilmiş soyqırımını cinayətini sə-

nədləşdirməyə başlayıblar: "Təbii ki, ilk olaraq soyqırımına məruz qalmış kənd, qəsəbə və şəhərlərimizin dəqiq sayını və adlarını müəyyənləşdirdik və bu sayışı məntəqələri üzrə ata-baba yurdlarından qovulmuş soydaşlarımızın adlı siyahısını tərtib etdik. Əslində, bu, düşündüyümüzədən daha çətin proses oldu, çünki həmin tarixdən təxminən 36 il keçib və insanların bir hissəsi bu müddət ərzində dünyadan köçüb, bir hissəsi dəfələrlə yaşayışı yerini dəyişib, bir hissəsi isə dünyanın bir çox ölkələrinə səpələnib ki, onların bəzilərini harada yaşadığını müəyyən etmək belə çox çətinirdi. Çətin də olsa, biz bu işin öhdəsindən gəldik və onları rəsmi olaraq gənç ictimaiyyətə açıqlamağa hazırlaşırıq".

Ümumiyyətlə, Qərbi azərbaycanlıların döyən yurdlarına qayıdışının təmin olunması onların beynəlxalq hüquq fərdialarında müəyyən olmuş fundamental haqlarından biridir. Qərbi azərbaycanlıların tarixi torpaqlarımıza qayıdışının təmin edilməsi üçün bütün imkanlardan, o cümlədən beynəlxalq platformalardan istifadə olunur. Bu istiqamətdə Qərbi Azərbaycan İcması müvafiq beynəlxalq təşkilatlara müraciətlər edir. Qərbi Azərbaycan İcması tərəfindən indiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə, sülh yolu ilə geriye qaytarmasının təmin edilməsi barədə konsepsiya - Qayıdış Konsepsiyasında qayıdışla bağlı əsas məqsəd və prinsiplər müəyyən edilib. İcma bu istiqamətdə fəaliyyətini davam etdirməklə yanaşı, Ermənistan hökumətinin tarixi yurd yerlərimizlə bağlı aqressiv siyasətini beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırır.

NARDAR

Möhtərəm Prezidentim,
Zati-Əlilərinizi Ali Baş Sərkərdəliyinizlə tarixi Zəfər duyğularını yaşadığımız əvəzsiz fərəhli çağlarda xalqımızın birmənalı yekdil rəyi, iradəsinin ifadəsi

əbədi əlacı oldu!
Onlar axır ki, düşünməlidirlər - başlarının üstündə dəmir yumruq, xalqımızın öndə gedən polad iradəsi

Son mismarın səsi...

Xankəndidə erməni separatçılarının tabutuna vurduğunuz son mismarın səsi Parisdə, Strasburqda, Brüsseldə, Vaşinqtonda, Nyu-Yorkda, Dehlidə, Afinada... da eşidildi!

Epistolary qələmlə

olaraq yenidən Azərbaycanımızın Prezidenti seçilməyiniz münasibəti ilə ürək-dən, səmimiyyətə töhrək edirəm. Bu seçim müstəqillik illərimizdə ilk dəfə ölkəmizin hər guşəsində, otuz il işğal altında qalmış ana torpaqlarımızın hər kəndində, qəsəbəsində, şəhərində keçirildiyi üçün yaddaşlara həkk olub gələn əsrlərin sahillərində də ürəklərdə yaşayacaqdır!

Qırx dörd günlük Ana Vətən Müharibə-

var. Özünüzin bəyan etdiyimiz kimi: “Xankəndidə qutuya atdığım bülleten erməni separatçıların tabutuna vurulan son mismar idi”. O mismar eyni zamanda ictimailəşmiş, siyasiləşmiş, yüz illər uzunluğunda fəlakətlər törədən erməni xəstəliyinin tabutuna vurduğunuz son mismar idi! O mismar həm də, “dənizdən-dənizə” xülyasının, konkret olaraq qardaş Türkiyənin şərqi, mehriban qonşumuz Gürcüstanın cənubuna ərazi iddialarının

mizdə yaşadığımız möhtəşəm Zəfər Ulu Tariximizin azı son 250 ildə qazandığımız ən böyük qələbəmizdir. Son 250 ildə bundan möhtəşəm Zəfərimiz olmayıb. Əksinə bu uzun əsrlər boyunca yalnız Ana Vətənimizin ayrılmaz güşələrini parça-parça itirmişik. Nəhayət, Ali Baş Sərkərdəliyinizlə Möhtəşəm Zəfərimizi yaşadığ! Bu tariximizdə həmişə yaşayacaq möhtəşəm hadisə Ulu Öndərimizin ideyalarının ən böyük təntənələrindəndir. Zati-Əlilərinizin həm ölkə Prezidentimiz, həm də Ali Baş Sərkərdəmiz kimi yüksək peşəkar, ölçülü-biçili, dəqiq, müdrik strateji siyasətinin bəhrəsidir. İndi dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində ən yüksək səviyyəli müharibə, hücum-müdafiə, döyüş-sursat biliciləri - mütəxəssisləri tarixdə görünməmiş Ana Vətən Müharibəmizin Zəfəri üzərində baş sındırırlar.

Hələ Sovetlər Birliyi dönəmində “erməni xəstəliyinin davası-dərməni yox” yazmışdım. Təbəbətə həqiqətən belə ələcsiz xəstəlik mövcuddur. Ancaq ondan dəhşətli “erməni xəstəliyinin” ictimailəşdirilməsi, siyasiləşdirilməsi, qəsbkarlığa, işğalçılığa çevrilməsidir. Hələ ötən əsrin səksəncinci illərinin sonlarında Sovetlər Birliyi Parlamentinin deputatı, erməni təcvüzünün öndə gedən şey-purçaları Qalina Staravoytova mətbuatda açıq bəyan edirdi ki, erməni xəstəliyinə tutulub. Ancaq bu xəstəliyə tutulduğuna gizlədən, müalicəsi ilə məşğul olmayan qoxları, məsələn Mixail Qorbaçov Qalina Staravoytovadan daha təhlükəli idi. Mixail Stavropol ölkəsində doğulmuşdu, böyümüşdü. Erməni lobbisinin təsirli olduğu bu bölgənin sakini Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin katibi, Siyasi Büro üzvü, sonra isə Baş Katibi, və... nəhayət - nəhəng imperiyanın birinci və sonuncu Prezidenti seçiləndə ermənilər bayramı içindəydilər. Deyirdilər: “Həmyerlimiz” seçildi!”. Ona erməni qanı olduğunu söyləyənlər də vardı. Həqiqətdir, demək istəmirəm. Amma erməni xəstəliyinə tutulduğu şübhəsizdir!

Mixail “yaxşı” anlayırdı: Heydər Əliyev Siyasi Bürodə ola-ola erməni separatizmi baş qaldıra, 20 Yanvar, 26 Fevral soyqırımları, Qarabağdan, Qərbi Azərbaycanı amansız deportasiyalar baş verə bilməzdi ona görə ilk növbədə Siyasi Bürodən istefasına nail olmalı idi. Bəs Azərbaycan rəhbərliyinə kimi gətirməli? Komsomol həmkarı, əslində pioner baş dəstə rəhbərini xatırladan Vəzirov. Komsomoldan onu yaxşı tanıyırdı, seriyetməsinə, anti-millili xüsusiyyətlərinə bələd idi. Bəs 20 Yanvar müsibətinin ertəsi günü Vəzirov “Zaporojets” avtomobilində hava limanına qaçandan, oradan da Moskvaya uçandan sonra onun anti-Azərbaycan fəaliyyətini kim davam etdirə bilərdi? Mixailin fikrinə, Ayazdan “yaxşı” ola bilməzdi. Arvadı Raisa Maksim qızı Altayda doğulub boya-başa çatdı da, hətta aborigen türk könlü olduğu deyilsə də ABŞ ermənisindən bahalı hədiyyə alması nəhəng imperiyanın “imperializması” olduğu vaxtlarda da təkzib olunmadı...

Dünya sanki Xalqımızın son yüz illərdə üzəldirdiyi soyqırımlarından, deportasiyalardan, müsibətlərdən “xəbərsiz”di. Qırx dörd günlük Ana Vətən Müharibəmizdə, 23 saatlıq anti-terror əməliyyatınızda “dəmir yumruğunuz” və polad iradənin erməni xəstəliyinin

tabutunu da əbədi qapadı. Sonra dirçəlt-diyiniz Ana Şuşadan Dünyaya üz tutdunuz: “Heç kim bizə dikte edə bilməz! Bizim daxili işlərimizə müdaxilə edə bilməz!”. Xankəndidə erməni separatizminin tabutuna çaldığımız o son mismarın mənzilli səsi və Şuşa bəyanatınız Parisdə, Strasburqda, Brüsselə, Vaşinqtonda, Nyu-Yorkda, Dehlidə, Afinada ... da eşidildi! Oralarda da erməni xəstəliyinə yoluxanlar var - əvvəlcə tir-tir əsdir, sonra deyəsən yavaş-yavaş dorin fikrə dalmğa başladılar. Allah səfərlərin versin. Təbəbətəki erməni xəstəliyi isə həmişə onlarla qalacaq - xəstəlik erməni xislətinin təzahürüdür.

Mən Ulu Öndərim Heydər Əliyevin bilavasitə rəhbərliyi altında çalışdığım üçün həmişə qürur və iltifaz hissləri yaşayıram. Ulu Öndərimi hər dəfə dinləməklə inanırdım, bir daha əmin olurdum ki, torpaqlarımız işğaldan azad olunacaq, ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa ediləcəkdir. İşğal olunmuş rayonlarımızın məcburi köçkünlərinin nüməyəndələri ilə keçirilən görüşlərdə bu inanım bir daha şahidi olurduq. Sonralar həmin görüşlərin materiallarını bir sanballı kitab şəklində nəşr etdik. Həmin kitabın adı belə idi: “Biz öz yurdumuza qayıdacağıq!”

“Xoşbəxtəm ki, Ata vəsiyyətini yerinə yetirdim!” - müdrik, aförizm deyiminizi icazə ilə öz dilimlə - öz kiçik “redaktəmdə” təqdim etmək istəyirəm: “Biz hamımız, bütün Xalqımız rayonlarımızın məcburi köçkünlərinin nüməyəndələri ilə keçirilən görüşlərdə bu inanım bir daha şahidi olurduq. Sonralar həmin görüşlərin materiallarını bir sanballı kitab şəklində nəşr etdik. Həmin kitabın adı belə idi: “Biz öz yurdumuza qayıdacağıq!”

“Xoşbəxtəm ki, Ata vəsiyyətini yerinə yetirdim!” - müdrik, aförizm deyiminizi icazə ilə öz dilimlə - öz kiçik “redaktəmdə” təqdim etmək istəyirəm: “Biz hamımız, bütün Xalqımız rayonlarımızın məcburi köçkünlərinin nüməyəndələri ilə keçirilən görüşlərdə bu inanım bir daha şahidi olurduq. Sonralar həmin görüşlərin materiallarını bir sanballı kitab şəklində nəşr etdik. Həmin kitabın adı belə idi: “Biz öz yurdumuza qayıdacağıq!”

Prezident seçkiləri öncəsi mətbuatda inamla bəyan etmişdim: “Siyasi vəzifələrdə və diplomatik fəaliyyətimdə Müstəqil Dövlətlər Birliyinə daxil olan və bölgənin digər dövlətlərinin çox ali liderləri ilə görüşmüşəm, onları dinləmişəm, təmasda olmuşam. Qətiyyətli bildirirəm: yalnız ölkəmizdə deyil, bu böyük coğrafi məkanda Onun alternativini yoxdur! Ona görə də yaxınlaşan seçkilərdə mütləq qələbəsi şəkəsidir!” Düşmənlərimiz tərəfindən də təkzib olunmaz bu həqiqət 7 Fevralda mütləq, parlaq təsdiqini bəyan etdi.

“...2003-cü ildə verdiyim bütün vədlər yerinə yetirildi. Biz bu gün Ağdamda-yıq, Füzulidəyik, Laçındayıq, Qubadlıda-yıq, Hadrutda-yıq, Kəlbəcərdəyik, Şuşada-yıq, Xocalıda-yıq, Ağdərədəyik, Əsgərandayıq, Xankəndindəyik! Yeni dövr uğurla başlayır, uğurla da davam edəcək. Yolumuz açıq olsun!...” - bəyan etdiniz. “... İndi yeni dövr başlayır. Biz bu dövrə alınız açıq, üzümüz ağ, başımız dik daxil olurduq. Bu dövrün böyük nailiyyətləri olacaq...” !

2021-ci ildə Şuşada, 2022-ci ildə Suqovuşanda, 2023-cü ildə Talyz kəndində, bu il isə Xankəndidə Novruz Bayramı tonqalını qaladınız. Əminəm ki, Zati-Əlilərinizin Prezidentliyi dönəmində Qərbi Azərbaycandan diğərin salınmış yüz minlərlə soydaşlarımız Novruz şənliklərini doğma yurdlarında - Zəngəzurda, Dərələyəzdə, Vedibasarda, Zəngibarsarda, Dərəçöçəkdə, İrəvanda, Göycədə, Qaraqoyunluda, Həməmlidə, Baranada, Cəlalolğluda... keçirəcəklər!

Zati-Əliləriniz kimi əvəzsiz Dövlət Başçımız - qədirlən, mərd xalqımızın ətərafında sıx birləşdiyi Prezidentimizin, Ali Baş Sərkərdəmizin rəhbərliyi ilə yolumuz, İnşallah bundan sonra daim açıq

olacaq, itirdiklərimizi geri qaytaracağıq! Bu sətirlər 24 aprelə yazılır. Dünyaya yayılmış erməni yalanının 109-cu ilində. Tarixi Zəfərimizdən sonra bu erməni ağ yalanını guya həqiqət kimi qəbul etmiş ölkələr də nəhayət, ayrılmalı, ağ yalana deyil, sadə, ağappaq həqiqətə inanmalıdırlar: türk xalqları Ulu Tarixin heç bir mərhələsində soyqırımı törətməyiblər, əksinə, ermənilər türkləri, azərbaycanlıları dəfələrlə soyqırımlarına, deportasiyalara, etnik təmizləmə müsibətlərinə məruz qoyublar. Bu həqiqətləri - 109 ilin ağ yalanını dünyada ən dərindən, ən müfəssəl bilənlər ermənilərin özləridir! Qazaxın otuz ildən çox işğal altında qalan kəndləri bir güllə atılmadan anasına qaytarıldı bu da son mismarın sədalarındandır! O Səda hələ çox səslənəcək gələn əsrlərdə də!

Həqiqət nazilər, nazilər ... ancaq qırılmaz. Bu sətirləri yazanda başqa bir deyim də yadıma düşdü: bəzən həqiqətin bütövlükdə aşkarlamasının da Zamana ehtiyacı olur. Əlbəttə, təəssüf ki!!! Amma belə hallar da olur. “Yenidənqırma” deyilən həyata, həqiqətlərə, tarixə qərəzli yanaşmalar zamanında (o illərin özündə də mən bu üzəndənə siyasəti mətbuatda “yenidənqırma” saymışam) ən yeni tariximizdə yaxşı, ya pis nə olmuşdusa hamısının üstündən ağına-bozuna baxmadan xətt çəkirdilər. O sırada Baykal-Amur Yolunun tikintisinə də! O irtica illərinin özündə mütəbatda yazılarının birində heyretlə soruşmuşdum: “Yol çəkilməsinə də etiraz edərlər? Yol çəkənləri də qınayarlardı?”

Ancaq “yenidənqırma”, “aşkarlıq” əxlaqsızlığı bunu tələb edirdi və Azərbaycanda Moskvaya Qorbaçova, İrəvana daşnaklara çoxlu ziy tutaclar vardı. Ulu Öndərimi nüfuzdan salmaq üçün dəridən-qabıqdan çıxan antimillili “mirzələr” yalanları, böhtanları bitəndə Baykal-Amur Yolunun hədəf yerə çəkilməsindən - o qədər vəsait xərclənməsindən arınmadan yazırdılar. O illərdə Qorbaçovsağı “yenidənqırmaya”, 20 Yanvara, Ermonistanın təcvüzünə, didərginlərə, “aşkarlığa” qələmə aldığım və mətbuatda çap olunmuş, kitablarımda nəşr edilmiş çoxsaylı şeirlərim, publisist yazılarımlı, müsahibələrim var. 1990-cı ildə yazılmış “Aşkarlıq” şeirindən misralar düşür yadıma:

“Aşkarlıq”
Siz... eyyry...
pash güllələri taptazəcə zurna sayıb
ziy tutaclar,
Dədəsinin, babasının, nənəsinin ahlarını
unudanlar,
Hünəriniz varsa əgər -
Bu toplanır,
Bu tankların qabağına çıxın indi,
Beşcə addım aralıdan özünüza baxın
indi,
Qulaq verin o dünənki sözünüza -
tüpürün öz üzünüza.
Görün necə
Gözlərimiz önündəcə
Hürə-hürə it oldular.
Bira, gəna, bit oldular açıq-aşkar.
Ac canavar taxt başında, qabağında -
neçə qurban, neçə şıkar açıq-aşkar.
Bayquş daha sığamırdı kürsülərə,
ekranlara açıq-aşkar.
Təzə heykəl qoyacaqlar böhtanlara,
yalanlara açıq-aşkar.
Görün necə
Gözlərimiz önündəcə
Güvə dönüb oldu dəvə açıq-aşkar.
İçinizdə zərrə qədər haqq qalırsa,
Aşkarlıqda tüz istəyin -
Rəhmət deyən Brejnevə açıq-aşkar.
Sənə güllə atmadı ki?
Öz evindən, öz yurdundan
Qorxunc ölümlərlə qovub,
Ocağını,
Torpağını düşməninə satmadı ki?
Müsəlmanla - pak insanla
halal, təmiz duz-çörəyi əzizlədi,
Kremlini daşnaklardan təmizlədi.
Baş daşdı uzaqlara qaçıb gedən
aşkarlıqda ordusunun başında da,
Məramından çəkilmədi
Həyatının bəyaz rəngli qışında da!
Düzdü, yaman qocalmışdı,
Səngərlərin içi ilə,
Sərt illərin köçü ilə addım-addım
O pilləyə ucalmışdı!
Çevrəsində - ayanları, altında öz taxtı idi,
Altmışından o yana da - çevik, ötkəm,
Axırlarda orden-medal, şöhrət sevan
vaxtı idi...

Yol gəlmişdi daş-qayalı, dağlı-düzli,
Zil qaranlıq, sərt gecəli, boz gündüzlü.
Hər yaşılın öz çağı var - bir gün solur,
Məmməd Araz söyləmişdən -
“Böyüklərin faciəsi böyük olur...”
Nə boş vədlər paylayırdı,
Nə də yalan,
Göz yaşıyla ayırırdı dostlarımdan...
Göylər sakit, təmiz idi... açıq-aşkar!
Diyarlara, ölkələrə ulduz-ulduz
səpələnmiş dostlarımız əziz idi

açıq-aşkar.
Yağı düşməni baş götürüb cəhənnəmə
əkilməşdi açıq-aşkar,
Bədxahlıqlar, paxıllıqlar öz qınına
çəkilməşdi açıq-aşkar.
Gecəyari deyə-deyə, güllə-güllə
qayırdırdı işdən evə açıq-aşkar,
İndi min yol rəhmət deyən Brejnevə
açıq-aşkar.
O illərin nəydi adı? -
Nə biləydik?
Ev tikirdik, yol salırdıq,
Gecələr də iş başında -
ciddi, ayıq!
Hər ötən gün fərəh dolu
yorgunluqdu,
Sonra... səksən beşin aprelində
bir gündəcə
Neçə ilə ad uydurduq: “durgunluqdu...”
Xam torpaqdan kosmosacan yolları bəs
kim çəkmişdi?
Torpağını kim becərüb, kim əkməşdi?
Tarixə də belə qəbir, ölümlər
açıq-aşkar?
Gələcəyə belə böhtan, belə yalan,
züllüm olar açıq-aşkar?
Deyir: sən sus, mən çağlayım,
gur-gur asim açıq-aşkar,
İmperiya lingi ilə yerdən üzüm ayağımı,
Öz başını öz baltanla dibdən kəsir
açıq-aşkar.
Çempion ol cahan üzrə həm lallıqda,
həm korluqda həm karlıqda...
Adın çəxsin gen dünyaya ...
“aşkarlıqda”!
1990.

Öncə dediyim kimi, yenidənqırmanın tərəfdari fəlakətlər o illərdə mənim poeziya, publisistika yaradıcılığımın əsas mövzusu olub. Onların sayı çoxdu. “Doxsan birinci il” şeirini xatırlamaya bilmirəm:

Doxsan birinci il kəsdi qapımı,
Doxsanıncı ilin harayındayam.
Özüm qandalladım köhlən atımı...
İndi əli yalın, pay-piyadayam.

Yarıldı min yerdən sinəsi Yerin,
Tale də, ömür də qaldı yarıda.
Elə bilirəm ki, fəlakətlərin
Səbəbi də mənəm, günahkarı da!

Tanrı! Dərgahında bir misra olum,
Könül! Allahından sən hünər istə!
Saçım da qalmadı bir əlçim yolum,
Səpim Şəhidlərin məzarı üstə.
Bu necə gecədir, bu necə səhər?
Bu necə gəlişdi, necə gedişdi?
Millətdən, hümmətdən sağlıq deyənlər,
Millət də, hümmət də zindana düşdü.

Bağlancı qolların yazıq həqiqət,
Soydular dərinə bədən-ayağa.
Dəyişdi ruhnına Əna təbiət...
Sənə min rəhmət, ey “Durgunluq” Ağa!

Sənə də min rəhmət, Leonid kişi!
Zəhmət də, ürzu də varmış baxtında.
Ötənə, keçənə olmadı işin,
Şah kimi dolandı şahlıq taxtında.

Nə milli xəyanət, nə də sui-qəsd...
Sözünü hər yerdə kasəcə dedin.
Özün yerli-dibli xalis xacpərəst,
Fəqət müsəlmanla müsəlman idin!

...İşıq qamçılar hər addımda şər,
Toplar da tuşlanır İslama sarı,
Sizə də zamanın gülləsi dəyər,
“Səlib yürüşü”nün davamçıları.

Elə günə düşdüm - bir həyanım yox,
Qoca dərdimdən də bağrı qanadı,
İtirənim min-min... Axtaranım yox,
Tanımaq olurmı doğmanı, yadı?

Tanrı! Dərgahında bir misra olum,
Könül! Allahından sən hünər istə!
Saçım da qalmadı, bir əlçim yolum,
Səpim Şəhidlərin məzarı üstə.
Dekabr, 1990.
Bu yaxınlarda Moskvada Baykal-Amur Yolunun çəkilişinin əlli illiyinə həsr olunmuş möhtəşəm yubiley tədbiri. Keçən Əsrin Tikintisi adlandırılan o əvəzsiz yolun inşasında Sovetlər Birliyinin demək olar - bütün on beş müttəfiq respublikası iştirak etmişdir. Ancaq Prezident Vladimir Putin yarməsrlik yubileyə yalnız Zati Əlilərinizi dəvət etmişdi. Yolun tikintisində iştirak edən mütəxəssislərin, inşaatçıların Ulu Öndərimiz haqda söylədikləri xos sözləri dinlədikcə ürəyimiz dağa dönürdü. Mən o vaxtlar da belə düşündürdüm bu yubiley tədbirindən sonra isə tamamilə əmin oldum: Onsuz o nəhəng tikintini başa çatdırmaq mümkün deyildi!. Məhz qeyri-adi yüksək təşkilatçılıq qabiliyyətini, işgüzarlığını, insanlarla səmimi işləmək məharətini nəzərə alıb əsrin ən böyük qəzası Çernobil partlayışı baş verəndə Onun məzuniyyətə geri qayıdıb fəlakətin aradan qaldırılmasını xahiş etdilər. Səbəb Siyasi Bürodə Onun alternativ

yox idi!
Möhtərəm Prezidentim, iyirmi doqquz il Ulu Öndərimin və Zati-Əlilərinizin rəhbərliyi altında siyasi, diplomatik vəzifələrdə çalışdığım dövr-

də mənim səmərəli işim üçün yaratdığınız ideal şəraiti həmişə minnətdarlıqla bəyan etməklə yanaşı bu yazımda yalnız siyasi, diplomatik fəaliyyətim üçün deyil, həm də Ulu Öndərimin və Zati-Əlilərinizin məni rəhbər vəzifələr tutmuş, anti-millili, siyasi riyakların təxribatlarından birmənalı qoruduğunuzla bağlı həqiqətləri qısaca, ümumi şəkildə olsa da, açmaya bilmərəm. Məni anti-millili ünsürlərin riyakar böhtanlarından, qara ləkələrindən arıclı qorudunuz, fəaliyyətim dövlət səviyyəsində dəyərləndirdiniz. Ölkəmizin ali mükafatları - “Şərəf” ordeni, ikinci dərəcəli “Vətənə xidmətə görə” ordeni, “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fəxri Fərmanı” ilə təltif etdiniz. Üç dəfə yeni təyinatlarım barədə Sərəncam imzaladınız. İftixarla xatırladığım bir məqamı da deməyə bilmərəm. Hələ 1978-ci ildə, 34 yaşında olanda İrəvanda yaşaya-yaşaya, işləyə-ışləyə Ulu Öndərimin rəhbərlik etdiyi Mərkəzi Komitənin Bürosunun qərarı ilə onda Ölkəmizin ən yüksək mükafatı - Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı ilə təltif olundum. Ulu Öndərim sərt sovet rejimində də respublikadan kənarda yaşayan, ermənilərin millətçi kimi qələmə verdikləri, o vaxtlar gənc sayılan yazıçı-nın mədəniyyətimizin, incəsənətimizin, ədəbiyyatımızın inkişafında fəaliyyətini belə yüksək dəyərləndirdi! Başqa bir heç vaxt unudulmaz bir məqam: 2002-ci ildə Gürcüstan Prezidenti Eduard Şevardnadzenin Sərəncamı ilə mənə “Ləyaqət” ordeni verildi. Ulu Öndərim məni dəvət edib təbrik etdi, söylədi ki, bu orden Gürcüstanın yüksək mükafatıdır. Xeyli çəkən görüşümdə qonşu ölkədə ictimai-siyasi proseslərdən, soydaşlarımızın hüquqlarının qorunması məsələlərindən, iki respublika arasında əməkdaşlığın inkişafı perspektivlərindən müfəssəl danışdıq. Bu şərtlərlə bağlı tapşırıqlarını, tövsiyyələrini verdi. Başqa heç nə demədi. Bir ay sonra növbəti dəfə Gürcüstanda səfərdə olanda, Eduard Amvros oğluna yüksək mükafat üçün təşəkkür etdim. Prezidentin cavab sözü olduğu kimi yadımdadır: “Mən Sərəncamı imzalayandan öncə Heydər Əliyev oğluna telefon açdım - Sizi soruşdum, qərar layihəmi bildirdim. Çox yüksək fikirlər söylədi. Mən də Sizə təşəkkür edirəm”. Bu uzun dövrdə xarici ölkələrin məsələ, “Qırğız Respublikası Hökumətinin Fəxri Fərmanı”, “Dağıstan Respublikasının Fəxri Fərmanı”... və beynəlxalq təşkilatların yüksək mükafatlarına layiq görülməyim də Ulu Öndərimin və Zati-Əlilərimizin mənə yaratdığınız fəaliyyət şəraitinin nəticəsidir.

Yüksək vəzifəli neçə siyasi riyakar Ulu Öndərim mənim haqqımda fasiləsiz olaraq uydurmalar, böhtanlar deyirdilər. Onları açmıram. Ancaq məni heyərləndirən o idi ki, uzun illərdə bir dəfə də olsun Ulu Öndərim soruşmadı: deyilənlər nə məsələdir, ya bunlar səndən nə istəyirlər? Birçə dəfə də olsun - soruşmadı və heç işarə də etmədi. İllər ötəndən sonra mən bu barədə heyərlə Zati-Əlilərinizə məruzə etdim, onu da söylədim: “Bilirəm - Zati-Əlilərinizə də həmişə mənim haqqımda xos söz demirlər”. Sözlünüz o siyasi riyakarlara sille kimi yaddaşıma həkk olundu: “Qoy desinlər. Mən elə deyilənlərə inanmıram”!

Belə obyektiv, qayğılı münasibət yalnız mənə, ya az sayda insanlara aid olsaydı indi xatırlamazdım. Bu sətirləri yazaya uzun illər Ulu Öndərimin və Zati-Əlilərimizin rəhbərliyi altında işlədiyim illərdəki dəqiq müşahidələrimə əsaslanıb indicə qeyd etdiyim ünsürlərdən qoruduğunuz neçə-neçə yaradıcı ziyalıların, alimin, ictimai-siyasi xadimin, rəsmi vəzifəli şəxslərin... adlarını inamla çəke bilərəm. Belə obyektivlik, qayğı, diqqət də Ulu Öndərimdən qalanda, Onun əvəzsiz ənənəsinin mükməml davamıdır.

Özünüzin bəyan etdiyiniz kimi hər bir vətəndaşın, hər bir azərbaycanlının Prezidentisiniz. Həqiqətdir, hər bir vətəndaşımızı, hər bir azərbaycanlıyı qoruyursunuz!

Tanrı Sizi qorusun!

Dərin ehtiramla,
Hidayət Orucov,
Azərbaycan Respublikasının
Birinci Dərəcəli Dövlət Müaviri,
Fövqəladə və Səlahiyyətli səfir,
Əməkdar incəsənət xadimi.

24 aprel, 2024.

“Həyat dəyərlidir, onu narkotikə qurban vermə!”

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Mərkəzi Aparatının, “Azərbaycan Televiziyası və Radio Verilişləri” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin və Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən İşçi Qrupunun 2024-cü il dair imzalanmış birgə Tədbirlər Planına uyğun olaraq mayın 31-də Şabran rayonunda “Həyat dəyərlidir, onu narkotikə qurban vermə!” mövzusunda tədbir keçirilib.

Əvvəlcə müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, xalqımızın Ümummilli Lideri

Heydər Əliyevin abidəsi ziyarət olunub, abidə önünə gül dəstələri düzülüb.

Şabran rayon Mədəniyyət Mərkəzində keçirilən tədbirdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını qurban verməmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Tədbirdə YAP Şabran rayon təşkilatının sədri Mehdi Balabəyov, YAP Mərkəzi Aparatının Gender siyasəti və gənclər iş şöbəsinin müdiri Zəkiyyə Musayeva, Şabran Rayon İcra Həki-

miyyəti başçısının birinci müavini, RİH yanında Narkomanlığa və

Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə

rə Komissiyanın sədri Hüseyn İlyasov, Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən İşçi Qrupunun Milli İnformasiya sektorunun müdiri Rəqif Allahverdiyev, Səhiyyə Nazirliyi Sumqayıt şəhər Narkoloji Dispanserinin şöbə müdiri, həkim-narkoloq Vüsal Cabbarov, Vətən müharibəsi iştirakçıları Şəhriyar Eyvazlı və Orxan Xıdırov çıxış edərək narkomanıya ilə mübarizənin sağlam cəmiyyətin formalaşması üçün zəruri şərtlərdən olduğunu bildiriblər. Qeyd olunub ki, cəmiyyətdə “ağ ölüm”

kimi tanınan narkomanıya beləsi insan həyatında sağalmaz fəsadlar yaradır. Bu səbəbdən də Azərbaycan narkomanıyaya qarşı sistemli mübarizə aparılır. “Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2019-2024-cü illər üçün Dövlət Proqramı”na əsasən maarifləndirmə işləri də davamlı olaraq həyata keçirilir.

Tədbir interaktiv formada davam edib.

Sonda Yeni Azərbaycan Partiyasının Himni səsləndirilib.

Azərbaycan 2025-ci razılaşmasını dəstəkləyir

İyunun 2-də Neft İxrac Edən Ölkələr Təşkilatı (OPEC) və qeyri-OPEC (“OPEC+”) ölkələrinin nazirlərin görüşündə global neft tədarükü və bazaradakı vəziyyətlərlə bağlı məzəslələr müzakirə olub. Kartel və alyans ölkələri tərəfindən əsas müzakirə mövzularından biri global bazara çıxarılan gündəlik neft hasilatının sutkalıq

sonuna qədər uzadılması və bu nəticələr əsasında 2026-cı il üçün yeni baza səviyyəsinin müəyyən-ləşdirilməsi müəyyən ediləcək. Yeni qərara uyğun olaraq gələn il Azərbaycanın gündəlik kvotası 551 min barrel həcmində dəyişməz qalacaq.

Xatırladaq ki, “OPEC+” ailəsinin üzvü olan Azərbaycanın gün-

azaldılıb-artırılmayacağı əsasında hasilatın həcmi nizamlanacaq. Əgər qiymətlərdə kəskin enişlərin baş vermə tendensiyası müşahidə olunarsa risklər nəzərə alınaraq hasilatın azaldılmasına qərar verilə bilər, bazanın qiymət çərçivəsi dəyənli qaldığı halda sabit kvota və ya azaldılmaların olması da mümkündür.

“OPEC+” ölkələri neft hasilatının sabit saxlanılmasında qərarlıdır

səviyyəsinin müəyyən edilməsi ilə bağlı olub.

“OPEC+” sazişində iştirak edən ölkələrin nazirlərinin qərarına əsasən, mövcud gündəlik hasilat və nəql kvotası ilin əvvəlində verilmiş çərçivədə saxlanılacaq. Qeyd edək ki, 2024-cü ilin birinci rübündən etibarən bir neçə OPEC+ ölkəsi bazarı tarazlamaq üçün könüllü olaraq neft hasilatını gündəlik, ümumilikdə, 2,2 milyon barrel azaldıb. Həmin qərarın qəbul edilməsində əsas məqsəd dünya bazarına daha az neft tədarük etməklə qiymət enişlərinin qarşısını almaq, mövcud qiymət şkalasını qoruyub saxlamaq olub. Kartel ölkələri indiki 85-90 dollar qiymət dəhlizini optimist və bazar üçün sərfəci hesab edirlər. Ona görə də mövcud qərarları qarşıdakı aylarda neftin dünya bazar qiymətlərinin dayanıqlığı baxımından da əhəmiyyətlidir.

2025-ci ilin yanvar ayından sonra isə alyans ölkələri tərəfindən icazə verilən neft hasilat səviyyəsi sutkada 300 min barrel artırılacaq. İclasda razılaşdırılmış mövcud “Əməkdaşlıq Bəyannaməsi”nə əsasən, “OPEC +” ölkələrində mövcud xam neft istehsal səviyyəsi gələn il sabit saxlanılacaq, üç müstəqil mənbə tərəfindən istehsal göstəricilərinin qiymətləndirilməsinin 2025-ci ilin noyabrın

dəlik neft hasilatı da alyans üzvlərinin birgə qərarına əsasən müəyyən-lənir. Həmin qərarlara uyğun olaraq, Azərbaycan gündəlik neft hasilatının 2024-cü il üzrə müəyyən edilmiş kvotası təxminən 550 min barrel təşkil edir. Bu, ölkəmiz üçün orta qiymət şkalasının tənzimlənməsində qənaətbəx hesab edilə bilər. Ümumiyyətlə, respublikamız ister OPEC-in, istərsə də “OPEC+”-in tədbirlərində qəbul edilən qərarlara həmişə hörmətlə yanaşsın və rəsmi Bakı üçün kvotanın azaldılması barədə dəfələrlə irəli sürülmüş təklifləri tam yerinə yetirib.

OPEC ölkələrində hasilatın artırılmasında isə əsas pay iri tədarükçülərin, xüsusilə də Birləşmiş Ərəb Əmirliyinin (BƏƏ) üzərinə düşəcək, BƏƏ-də kvotanın artırılması 2025-ci ilin yanvarından sentyabrın sonunadək mərhələli şəkildə həyata keçiriləcək. Səudiyyə Ərəbistanı və Rusiya üçün 2025-ci il üçün neft hasilatının icazə verilən səviyyəsi 2024-cü ilə müqayisədə dəyişməyib, müvafiq olaraq sutkada 10,5 milyon və 9,9 milyon barrel.

“OPEC+” ölkələri dekabrın sonunda növbəti toplantı zamanı, həmçinin ittifaq ölkələrinin istehsal gücünün qiymətləndirilməsi əsasında 2026-cı il üçün kvotalar müəyyən edəcək. Bu zaman neftin

Azərbaycan alyansda etibarlı tərəfdaş və nümunəvi tədarükçü kimi təkə neft ehtiyatlarının nəqlini deyil, həm də müasir global bazarın əsas tələbatlarından birinə çevrilən alternativ yanacaq mənbələrinin səfərbər olunması və koalisiyalarla birlikdə nəqlində təşəbbüskarlıq edir. Xüsusilə də son dövrlərdə “yaşıl enerji” üzrə layihələrdə OPEC-in ön iri təchizatçıları olan BƏƏ və Səudiyyə Ərəbistanı ilə “yaşıl enerji” konsepsiyasında yaxın tərəfdaşlıq və birgə Güənəş və külək stansiyalarının qurulması bu fəallığın nümunəsi kimi qiymətləndirilir. Bunu OPEC-in baş katibi Haysam əl-Qays də etiraf edir və bildirib ki, kartel ölkələri ilə Azərbaycan arasında əlaqələri hər zaman yüksək olub, hazırkı əməkdaşlıq isə “qızıl dövr”ünü yaşayır. OPEC-in rəhbərliyi global səviyyədə yanacaq emissiyasının azaldılması və yaşıl hidrogenə keçidlə bağlı beynəlxalq təşəbbüslərin dəstəkləyicisi olan Azərbaycanın söylərini də yüksək dəyərləndirir. Ələlxsus da COP29-la bağlı görülmə tədbirlər, o cümlədən neft sənayesi oyunçularının mövqeyinin dinlənilməsinə təmin edən inklüziv yanaşmada ölkəmizin iradəsi konstruktiv addım hesab edilir.

ELBRUS

Aztəminatlı ailələr üçün daha əlçatan...

Ünvanlı dövlət sosial yardımı (ÜDSY) ilə bağlı prosedur qaydaları təkmilləşdirilib. Yeni prosedurlara əsasən, həmin proqrama qoşularaq yardım almaq istəyən şəxslərin elektron qaydada müraciətləri zamanı əvvəllər mövcud olan bir sıra tələblər tam aradan qaldırılacaq. Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən yenidən qurulmuş “Ünvanlı yardım” elektron sistemində artıq həmin tələblərin aradan qaldırılması alt-sistemdə öz əksini tapıb. Belə ki, yeni dəyişikliklərin qüvvəyə minməsindən sonra yardım üçün müraciət edənlərdən ailə üzvlərinin pensiya, müavinət, təqaüd, kompensasiya, işsizlikdən sığorta ödənişi almaları, əmək haqqı üzrə gəlirlərin olması tələb olunmayacaq. Eləcə də, tələbə, şagird, işsiz, keçmiş məcburi köçkün, hərbi xidmətdə olmaları, daşınmaz əmlakı, torpaq pay mülkiyyəti, sahibkarlıq fəaliyyəti, nəqliyyat vasitəsinin olması kimi tələblər də aradan qaldırılır. Habelə, kommunal xərcləri, telefon nömrələri və xərhlər, vətəndaşın sərhəd keçməsi, cəzaçəkmə müəssisəsində olması da nəzərə alınmayacaq. Yardım üçün müraciət edən şəxslərin əlilliyinin olması və ya əlilliyi olan şəxsə qulluq etməsi, buna, habelə həmilik və doğuma görə məzuniyyətə əlaqədar ödənişlər alması, özünüməşğulluq proqramına qoşulması kimi məsələlər də artıq keçmişdə qalır.

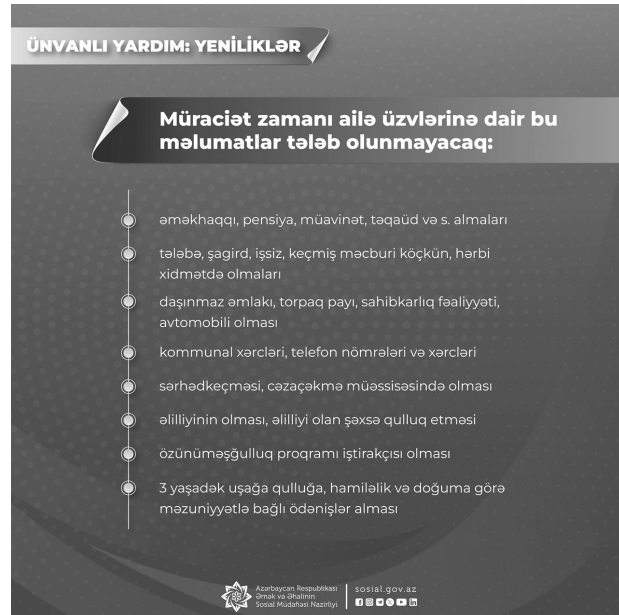
ÜDSY ilə bağlı aparılmış təkmilləşdirmələr ilk növbədə yardımın təminatı üzrə şərtlərinin yumşaldılması və aztəminatlı ailələrin bu proqrama əlçatanlığının artırılmasını təşviq edir. Çünki bu prosedurlardan sonra tətbiq olunacaq yeni qaydalar olduqca əhəmiyyətli, əlçatan və aztəminatlı ailələrin gözləntilərinə tam cavab verən çevik mexanizmə çevrilmiş olur. Bu, ÜDSY ilə bağlı indiyə qədər mövcud olan bir sıra bürokratik halların tam aradan qalxması, yardım almaq üçün texniki çətinliklər və sədəhlərdəki müvafiq uyğunsuzluqlar səbəbindən yardım əldə edə bilməyən şəxslərin bu vəsaitlərə çıxışını tam optimallaşdıracaq. Belə ki, ÜDSY ilə bağlı təqdim edilən e-məlumatlar müvafiq qurum-

ların informasiya sistemlərinə daxil edilməsi ilə bağlı tələblər də aradan qaldırılır. Habelə, kommunal xərcləri, telefon nömrələri və xərhlər, vətəndaşın sərhəd keçməsi, cəzaçəkmə müəssisəsində olması da nəzərə alınmayacaq. Yardım üçün müraciət edən şəxslərin əlilliyinin olması və ya əlilliyi olan şəxsə qulluq etməsi, buna, habelə həmilik və doğuma görə məzuniyyətə əlaqədar ödənişlər alması, özünüməşğulluq proqramına qoşulması kimi məsələlər də artıq keçmişdə qalır.

Ünvanlı yardımın əməliyyatı zamanı hansı məlumatları daxil edilməsi ilə bağlı tələblər də aradan qaldırılır. Habelə, kommunal xərcləri, telefon nömrələri və xərhlər, vətəndaşın sərhəd keçməsi, cəzaçəkmə müəssisəsində olması da nəzərə alınmayacaq. Yardım üçün müraciət edən şəxslərin əlilliyinin olması və ya əlilliyi olan şəxsə qulluq etməsi, buna, habelə həmilik və doğuma görə məzuniyyətə əlaqədar ödənişlər alması, özünüməşğulluq proqramına qoşulması kimi məsələlər də artıq keçmişdə qalır.

Ünvanlı yardımın əməliyyatı zamanı hansı məlumatları daxil edilməsi ilə bağlı tələblər də aradan qaldırılır. Habelə, kommunal xərcləri, telefon nömrələri və xərhlər, vətəndaşın sərhəd keçməsi, cəzaçəkmə müəssisəsində olması da nəzərə alınmayacaq. Yardım üçün müraciət edən şəxslərin əlilliyinin olması və ya əlilliyi olan şəxsə qulluq etməsi, buna, habelə həmilik və doğuma görə məzuniyyətə əlaqədar ödənişlər alması, özünüməşğulluq proqramına qoşulması kimi məsələlər də artıq keçmişdə qalır.

Ünvanlı sosial yardımla bağlı qaydalar təkmilləşdirilir

məlumatları sistemin özü əməl edərək təqdim edəcək. Beləliklə, yeni e-sistemin tətbiqi daha təhlükəsiz, texniki xəta olmadan istifadəyə imkan yaradacaq, indiyə qədər sonadların elektron əməliyyatı zamanı meydana çıxan qüsurları da aradan qaldıracaq.

Qeyd edək ki, ünvanlı dövlət sosial yardımını - aztəminatlı ailələrə dövlət tərəfindən göstərilən pul yardımınıdır. “Ünvanlı dövlət sosial yardımına qaydada” Qanun əsasında təyin edilən bu müavinət və yardımın məbləği ölkə üzrə ehtiyac meyarının həddinə uyğun olaraq müəyyən edilir və hər il ehtiyac meyarı artıqda bu yardımın məbləği də yüksəlir. Belə ki, ailənin orta aylıq gəliri müəyyən edilir və hər bir ailə üzvü üçün ehtiyac meyarının məcmusundan aşağı olan məbləğ hesablanaraq ünvanlı yardım qismində onlara ödənilir.

Hazırda ölkəmizdə 70 mindən artıq ailəyə ünvanlı sosial yardım ödənilir ki, bu da təxminən 300 minə yaxın vətəndaş deməkdir. Ünvanlı sosial yardımın aylıq orta məbləği təxminən 450 manat təşkil edir ki, 4 nəfərlik ailə üzrə nəzərə aldıqda bir nəfərə düşən yardımın həcmi 113 manata bərabərdir.

E.CƏFƏRLİ

SOCAR Türkiyə: İttihamlar həqiqəti əks etdirmir

Hazırda Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) törəməsi olan “SOCAR Türkiyə” şirkəti tərəfindən İsrailə xam neftin satışının həyata keçirilməsi ilə

bağlı ittihamlar həqiqəti əks etdirmir. Bu barədə “SOCAR Türkiyə” xəbər verir. Xəbərdə bildirilir: “Son dövrlər regionda baş verən geosiyasi proseslər nəticəsində müəyyən etiraz aksiyalarında “SOCAR Türkiyə” və qrup şirkətləri bir müddətdir ki, bəzi təxribatçı qruplar tərəfindən həm sosial media üzərindən, həm də həyata keçirilən fiziki aksiyalarla hədəf göstərilməkdədir. Bu təx-

ribatçı qruplar, şirkətimizin İsrail ilə xam neft üzrə ticarət əlaqəsi olduğuna dair əsassız ittihamlar irəli sürərək sosial media üzərindən təxribat xarakterli paylaşımlar etməkdə və şirkət binamıza Ofisimiz-Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti SOCAR-ın ortaya qoyduğu vizyona uyğun olaraq beynəlxalq biznes müqavilələri çərçivəsində, hazırda SOCAR tərəfindən İsrailə xam neftin satışının həyata keçirilməsi ilə bağlı ittihamlar həqiqəti əks etdirmir və qəsdən ictimai rəyi çaşdırmaq məqsədi daşıyır. Dünyada neft satış bazarının özünəməxsus xüsusiyyətləri var və hasil edilən xam neftin ticarət və ya treyding şirkətləri vasitəsilə satış həyata keçirilir. Tədarükçü şirkətlər xam neftin hansı ölkələrə daşınmasına, hansı məqsədlər üçün istifadə edilməsinə nəzarət və müdaxilə imkanlarına malik deyillər. Bu xüsusda, SOCAR digər neft şirkətləri kimi tədarük etdiyi məhsulları aidiyyəti treyding şirkətləri ilə satış əlaqələri çərçivəsində həyata keçirir. Bununla birlikdə, bazarda fəaliyyət göstərən qrup şirkətlərimiz və həyata keçirdiyimiz STAR NEZ, TANAP kimi strateji meqa layihələrlə Türkiyənin ən böyük xarici investoru və ən böyük integrasiya olunmuş sənaye qrupuydu. Türkiyədəki mövcud sərmayələrimizi yeni sərmayələrlə genişlətmə fəaliyyətimiz isə davam etməkdədir. Enerjidəki cari kəşinin azaldılmasına verdiyimiz töhfə başda olmaqla, yaratdığımız iqtisadi dəyər və məşğulluq, həmçinin həyata keçirdiyimiz bir çox sosial məsuliyyət layihəsi ilə başda fəaliyyət göstərdiyimiz bölgələr olmaqla üzrə sosial fayda üçün var gücümüzlə çalışırıq. Yaşadığımız zəlzələ fəlakətində, ilk gündən etibarən həm pulsuz yanacaq dəstəyi, həm də əsas ehtiyacların

başda, on mindən çox bilavasitə işçi ilə neft və təbii qaz sahəsində fəaliyyət göstərən qrup şirkətlərimiz və həyata keçirdiyimiz STAR NEZ, TANAP kimi strateji meqa layihələrlə Türkiyənin ən böyük xarici investoru və ən böyük integrasiya olunmuş sənaye qrupuydu. Türkiyədəki mövcud sərmayələrimizi yeni sərmayələrlə genişlətmə fəaliyyətimiz isə davam etməkdədir. Enerjidəki cari kəşinin azaldılmasına verdiyimiz töhfə başda olmaqla, yaratdığımız iqtisadi dəyər və məşğulluq, həmçinin həyata keçirdiyimiz bir çox sosial məsuliyyət layihəsi ilə başda fəaliyyət göstərdiyimiz bölgələr olmaqla üzrə sosial fayda üçün var gücümüzlə çalışırıq. Yaşadığımız zəlzələ fəlakətində, ilk gündən etibarən həm pulsuz yanacaq dəstəyi, həm də əsas ehtiyacların

başda, on mindən çox bilavasitə işçi ilə neft və təbii qaz sahəsində fəaliyyət göstərən qrup şirkətlərimiz və həyata keçirdiyimiz STAR NEZ, TANAP kimi strateji meqa layihələrlə Türkiyənin ən böyük xarici investoru və ən böyük integrasiya olunmuş sənaye qrupuydu. Türkiyədəki mövcud sərmayələrimizi yeni sərmayələrlə genişlətmə fəaliyyətimiz isə davam etməkdədir. Enerjidəki cari kəşinin azaldılmasına verdiyimiz töhfə başda olmaqla, yaratdığımız iqtisadi dəyər və məşğulluq, həmçinin həyata keçirdiyimiz bir çox sosial məsuliyyət layihəsi ilə başda fəaliyyət göstərdiyimiz bölgələr olmaqla üzrə sosial fayda üçün var gücümüzlə çalışırıq. Yaşadığımız zəlzələ fəlakətində, ilk gündən etibarən həm pulsuz yanacaq dəstəyi, həm də əsas ehtiyacların

başda, on mindən çox bilavasitə işçi ilə neft və təbii qaz sahəsində fəaliyyət göstərən qrup şirkətlərimiz və həyata keçirdiyimiz STAR NEZ, TANAP kimi strateji meqa layihələrlə Türkiyənin ən böyük xarici investoru və ən böyük integrasiya olunmuş sənaye qrupuydu. Türkiyədəki mövcud sərmayələrimizi yeni sərmayələrlə genişlətmə fəaliyyətimiz isə davam etməkdədir. Enerjidəki cari kəşinin azaldılmasına verdiyimiz töhfə başda olmaqla, yaratdığımız iqtisadi dəyər və məşğulluq, həmçinin həyata keçirdiyimiz bir çox sosial məsuliyyət layihəsi ilə başda fəaliyyət göstərdiyimiz bölgələr olmaqla üzrə sosial fayda üçün var gücümüzlə çalışırıq. Yaşadığımız zəlzələ fəlakətində, ilk gündən etibarən həm pulsuz yanacaq dəstəyi, həm də əsas ehtiyacların

bölgəyə çatdırılması istiqamətində qardaş Türk xalqının yanında yer alaraq, almağa da davam edirik. Türkiyənin müxtəlif şəhərlərində qurduğumuz on bir məktəbdə on mindən çox şagird təhsil dostları veririk. Sosial məsuliyyətimizi dərk edərək, təhsil, ətraf mühit və sosial sahələrdə fəaliyyətlərimizi davam etdiririk. Bir qrup təxribatçının ortaya atdığı əsassız ittihamları qətiyyətlə qəbul etməməklə birlikdə, ictimai rəyi manipulyasiya etmək və yüz illik qardaşlıq bağımıza zərər vermək məqsədi daşıyan bu ifadələr və hərəkətlərə etibar edilməməsinə xahiş edirik. Türk və Azərbaycan xalqının ortaq maraqları və rifahı üçün fəaliyyət göstərməyə davam edəcəyik. Şirkət şüamızda da qeyd etdiyimiz etibarən, hər zaman Birlikdəyik. Güclüyük.

Bakının antikolonial mübarizəsi

Yelisey sarayının planlarını pozur

Bakıdan azadlıq mübarizəsinə qalxan xalqlara fəal dəstək

Azərbaycan dünyada Fransanın müstəmləkəçilik siyasətinin ifşasında sözün əsl mənasında cəsarət nümunəsi göstərən ölkədir. Azərbaycan dövləti və xalqı müstəmləkəçiliyin bütün təzahürlərinə, o cümlədən də Fransanın neokolonializm siyasətinə qarşı hər zaman ciddi müqavimət göstərir. Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə Prezident İlham Əliyev bu problemi beynəlxalq səviyyədə bir neçə dəfə müzakirələrə çıxarıb. Dövlətimizin başçısı Fransanın müstəmləkə siyasətini tənqid edərək deyib ki, bu ölkə öz müstəmləkə keçmişinə, qanlı müstəmləkə cinayətlərinə və soyqırımı aktlarına görə Qoşulmama Hərəkatına üzv olan Afrika, Cənub-Şərqi Asiya ölkələrindən və digər ölkələrdən üzr istəməlidir. Azərbaycanın təklifləri əsasında Bakı Təşəbbüs Qrupunun yaradılması da məhz Fransanın müstəmləkəçilik siyasətinə qarşı mübarizəyə qalxan xalqlara dəstək verməkdir. 2023-cü ildən fəaliyyətə başlayan Bakı Təşəbbüs Qrupu artıq beynəlxalq platformaya çevrilib. Təsisat müstəmləkəçilik və neokolonializmlə mübarizənin ardıcıl şəkildə dəstəklənməsi çərçivəsində Cenevrə və İstanbulu da əhatə etməklə Bakıdan Nyu-Yorka qədər 10-a yaxın beynəlxalq konfrans təşkil edib. Son zamanlar Bakı Təşəbbüs Qrupunun fəaliyyəti hökumətlərarası səviyyədə vurğulanıb. Təşkil edilən bütün beynəlxalq tədbirlərdə Polineziya, Korsika, Melaneziya, Karib dənizi və Antil adalarında məşğulluq, mənzil təminatı sahələrində ayrı-seçkilik halları, təbii sərvətlərin istismarı barədə ətraflı məlumat verilib,

Məlumdur ki, son vaxtlarda Fransız Polineziyası müstəqillik əldə etmək üçün son və qəti mübarizəyə qalxıb. Bu mübarizədə Bakı Təşəbbüs Qrupu aborigen xalqın, Fransanın təzyiqlərinə baxmayaraq mücadiləni davam etdirən siyasi partiyaların yanındadır. Qurumun icraçı direktoru Abbas Abbasovun məlumatına görə, artıq Bakı Təşəbbüs Qrupu ilə Fransız Polineziyasının "Tavini Huiraa-tira" Partiyası arasında əməkdaşlıq haqqında memorandum imzalanıb. Bu günlərdə Milli Məclisdə "Fransız Polineziyasının dekolonizasiya hüququ - çağırışlar və perspektivlər" mövzusunda keçirilən konfransda "Tavini Huiraa-tira" partiyasının Baş katibi Viktor Maama-tuaiahutapu diqqətə çatdırıb ki, 40 il əvvəl müstəqillik uğrunda mübarizədə onlar kiçik bir qrup idilər. Bu kiçik qrupla və məhdud imkanlarla torpaqların onların əllərindən alan böyük qüvvəyə qarşı mübarizə aparırdılar. Bu mübarizə indi də qətiyyətlə davam etdirilir.

Bakı Təşəbbüs Qrupu, həmçinin Yelisey Sarayının bədnam "konstitusiyası" islahatlarına qarşı sort müqavimət

göstərən Yeni Kaledoniya dəstək verir. Təsisat Yeni Kaledoniya hadisələri ilə bağlı xüsusi bəyanat yayıb. "Paytaxt Numea şəhərində, həmçinin ətraf ərazilərdə baş vermiş və insan həyatı üçün təhlükə yaradan hadisələr Bakı Təşəbbüs Qrupu olaraq bizi dərindən narahat

edir. Hüquq-mühafizə orqanlarının fundamental insan hüquqlarına hörmət etməsi məcburidir. Fransa polisinin etirazçılara qarşı həddən artıq güc tətbiq etməsi bütün vətəndaşların təhlükəsizliyini və ərəziyyətini təhdid altına qoyur", - deyərək bəyanatda vurğulanıb.

Azərbaycanın antikolonial mübarizəsi beynəlxalq səviyyədə E.Makron hökumətinin tabusuna ciddi zərbə vurur. Əlbəttə Yelisey Sarayı indiyədək hər şeyi cəldir ki, trans-

milli mediada Fransanın müstəmləkəçilik siyasəti diqqətdən kənarda qalsın. Azərbaycanın siyasəti, o cümlədən də Bakı Təşəbbüs Qrupunun fəallığı

Transmilli media Fransanın siyasətini pisləyir

artıq bunu mümkünsüz edir. Təsədüfi deyildir ki, son vaxt-

lar da nüfuzlu

qərəzli və inadkar siyasi mənəvlərinin birbaşa nəticəsidir. Böyük Britaniyanın "Daily Express" nəşrinin yaydığı xəbərə isə deyilir ki, Makron özünün demokratiya qarşısı olduğunu israrla iddia edir. Gürcüstan xalqı küçələrə axışarkən, Makron bunu alqışlamışdı. Ancaq, eyni zamanda, o, Yeni Kaledoniya kimi kiçik bir ölkədə yerli əhəlinin öz hüquqları və müstəqillik uğrunda nümayişlərini hər bir güc tətbiqi ilə dayandırmaq üçün mindən çox hərbi göndərib. Xəbərə Makronun guya Yeni Kaledoniyadakı gərginliyin səbəbi kimi Azərbaycanı ittiham etməsi "qəribə" adlandırılıb.

Nigeriyanın "Blueprint" nəşri yazır ki, imperiyalar dövrü bitib və artıq fransız qanunvericilərinin davamlı olaraq başqalarında günah axtarmadansa, yerli əhalini dinləməsinin vaxtı çatıb. Fransanın öz vətəndaşları belə, bu açıq-aşkar yeni müstəmləkəçiliyə görə utanır və Parisdəki etiraz aksiyalarında kanak müstəqillik bayrağı dalğalanır.

Mübariz FEYİZLİ

26 ABŞ kongresmeni 26 Bakı Komissarı rolunda...

Azərbaycan QHT-ləri həmin kongresmenlərə açıq məktub ünvanlayıb

İqlim dəyişikliyi artıq bütün dövlətlər qarşısında qlobal çağırış olaraq dayanır. Mineral yanacaq növlərindən istifadənin geniş yayılması və bunun nəticəsində atmosferə atılan istixana qazlarının həcmi artması dünyada temperaturun yüksəlməsinə səbəb olub. Bütün bunlara görə iqlim dəyişikliyi məsələsində beynəlxalq ictimaiyyət, dünya ölkələrinin üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Azərbaycan bu prosesə öz töhfələrini verir və dövlətimizin "yaşıl enerji" siyasəti ilbəil daha genişlənir. İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizin "yaşıl enerji" zonası elan olunması da bu faktı təsdiqləyir. Məhz ölkəmizin beynəlxalq miqyasda nüfuzu və ətraf mühitin qorunmasına töhfələrinin nəticəsidir ki, mühüm beynəlxalq platforma olan COP29-un ölkəmizdə keçirilməsinə dair yekdil qərar qəbul olunub. COP iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə çox vacib və dünyanın ən əhəmiyyətli tədbirlərindən biridir. Ölkəmizin bu il ev sahibliyi edəcəyi COP29 iqlim dəyişikliyi ilə bağlı yeni yanaşmaların yaranmasına və müxtəlif maraqlı tərəflər arasında əməkdaşlığa imkan verəcək. Azərbaycanın bu tədbirə Şərqi Avropa Qrupu ölkələri arasından yekdil qərarla ev sahibi seçilməsi ölkəmizə yüksək etimadın göstəricisidir. Bu tədbir Azərbaycanın neft-qaz ölkəsi olmaqla yanaşı, "yaşıl iqtisadiyyatı" nə dərsədə prioritet sahə kimi gördüyünü bütün dünyaya sübut edəcək. Tədbirin Bakıda keçirilməsi Azərbaycan nüfuzunun daha da artmasına və ölkə realitələrinin dünya ictimaiyyətinə birbaşa və asan çatdırılmasına böyük təkan verəcək.

Artıq dünyanın bir çox nüfuzlu dövlətləri və beynəlxalq təşkilatları COP29-un keçirilməsi ilə bağlı Azərbaycanı dəstək ifadə ediblər. Lakin buna baxmayaraq, müəyyən dairelərin bu mötəbər tədbirin ölkəmizdə keçirilməsini həzm edə bilmir, prosesə əngəl olmağa çalışırlar. Bu məsələdə Qərbdəki antiəzərbaycançı mərkəzlər, o cümlədən erməni lobbisi "xüsusi" cəfəqanlıq edir. Məsələn, 535 nəfər üzvü olan ABŞ Konqresinin 26 nəfərlik heyəti (onların içərisində 100 nəfərlik Senatdan cəmi 3 senator, 435 nəfərlik Nümayəndələr Palatasından isə cəmi 23 nümayəndə var) mayın 13-də ABŞ Dövlət katibi Entoni Blinkenə və ABŞ Prezidentinin baş müşaviri John Podestaya məktubla müraciət

edərək, Azərbaycanın COP29-a sədrliyini əsas və absurd ittihamlarla qaralamağa cəhd ediblər. İyunun 3-də isə Azərbaycanın qeyri-hökumət təşkilatları (QHT) ABŞ kongresmenlərinə açıq məktub ünvanlayıblar. QHT-lərin müraciətində bildirib ki, 26 kongresmenin məktubunun cəfəng mahiyyətini Ağ Evdə dərhal başa düşülməsini

onu oxuduqdan sonra həm Blinkenin, həm də Baydenin Azərbaycana ünvanladığı mesajlara aydın görmək olur. Dövlət katibi Blinken ABŞ-ın Azərbaycanın COP29-a ev sahibliyi etməsini alqışlayıb, Prezident Bayden isə tədbirin uğurla keçirilməsində ABŞ-ın Azərbaycana dəstək verməyə hazır olduğunu bəyan edib. Bunu nəzərə alaraq, ABŞ kongresmenlərinə bu Açıq Məktubu heç yazmamalıdır olardı. Amma bir halda ki, bir sıra kongresmenlər ətraf mühit məsələlərinə bu qədər həvəs göstərirlər, onlara bəzi tövsiyələri əsirgəməyəcəyik. Hesab edirik ki, bu məsləhətlər son vaxtlar Azərbaycan əleyhinə "nifrət nitqi" tribunasına çevrilən "Financial Times"-in redaktorları üçün uydurmaları deyil, real mövzuları tapmaqda da faydalı ola bilər.

Azərbaycan QHT-lərinin açıq məktubunda vurğulanır: "Birincisi, faktıdır ki, ABŞ dünyada ətraf mühitə ən çox çirkəndirən ölkələr sırasındadır liderlik edir. Əlbəttə, bunu istəyərək etmir, nəhəng iqtisadiyyata, sənayeyə malikdir. "Bəşəriyyətin ekoloji qayğısını çəkən" kongresmenlər bu təsirləri azaltmaq üçün konkret təkliflərlə, proqram layihələri ilə çıxış edə bilərlər. Lap istəsələr, ABŞ hökumətindən də maraqlanarlarsa ki, niyə iqlim dəyişmələri ilə mübarizəyə dair ən böyük

tədbir olan COP indiyədək bir dəfə də olsun ABŞ-da keçirilməyib. BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasında "tarixi məsuliyyət" termini sənayeləşmə başlayan sonrakı (1750-ci ildən indiyə qədər) dövrdə ölkələr tərəfindən atılan tədbirlərin miqdarını nəzərdə tutub və buna görə də hər bir dövlətin tarixi məsuliyyəti

böyük tarixi məsuliyyət daşıyan ABŞ-da hələ də kömürdən yanacaq kimi istifadə edilir. ABŞ tarixən ən böyük kömür istehsal edən ölkə olub. 2022-ci ildə ABŞ ildə 540 milyon ton kömür istehsal edərək dünyada 4-cü yeri tutub. Azərbaycanda isə tarixən kömür istehsal edilməyib. 10 ildən çoxdur ki, Azərbaycanda mazutdan da istifadə etmək olar ki, sifırı enib və hazırda ən təmiz yanacaq kimi ancaq təbii qazdan istifadə edilir. Bu isə beynəlxalq sazişlər üzrə Azərbaycanın öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə (70 faizə qədər) artıq öz misilsiz töhfəsini verir. Yeri gəlmişkən, ABŞ dünyada sıxılmış ma-

menlər üçün yaxşı mövzu ola bilər.

QHT-lərin məktubunda, həmçinin qeyd olunub ki, dünyada iqlim dəyişmələri böhranın yaranmasında kömür ən çirklə yanacaq növü kimi müstəsna paya malikdir və istilik effekti yaradan qaz emissiyaları ən çox kömürün istehsalı, saxlanması, daşınması və yandırılması proseslərindən atılır. Təəssüflə qeyd edilməlidir ki, bəşəriyyət qarşısında böyük tarixi məsuliyyət daşıyan ABŞ-da hələ də kömürdən yanacaq kimi istifadə edilir. ABŞ tarixən ən böyük kömür istehsal edən ölkə olub. 2022-ci ildə ABŞ ildə 540 milyon ton kömür istehsal edərək dünyada 4-cü yeri tutub. Azərbaycanda isə tarixən kömür istehsal edilməyib. 10 ildən çoxdur ki, Azərbaycanda mazutdan da istifadə etmək olar ki, sifırı enib və hazırda ən təmiz yanacaq kimi ancaq təbii qazdan istifadə edilir. Bu isə beynəlxalq sazişlər üzrə Azərbaycanın öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə (70 faizə qədər) artıq öz misilsiz töhfəsini verir. Yeri gəlmişkən, ABŞ dünyada sıxılmış ma-

kubmetri Avropa İttifaqı bazarına gedir, yaxın 3 ildə bu rəqəm Avropa Komissiyasının xahişi ilə 20 milyard kubmetrə çatacaq. Azərbaycan qazı Avropada enerjiyə olan tələbatın ödənilməsi üçün global iqlim sistemi ilə sıx bağlı olan qiymətli məşə ehtiyatlarının qırılmasının qarşısını alıb, onları qorumağa imkan verir. ABŞ kongresmenlərinin bu məsuliyyətli davranışa görə Azərbaycanı təşəkkür etmək əvəzinə, onu qınamağa çalışması başadüşülən deyil. Sərgilənən qərəzli münasibət həm də Azərbaycanı COP29-da yekdilliklə dəstəkləyən beynəlxalq ictimaiyyətin mövqeyinə açıq hörmətsizlikdir.

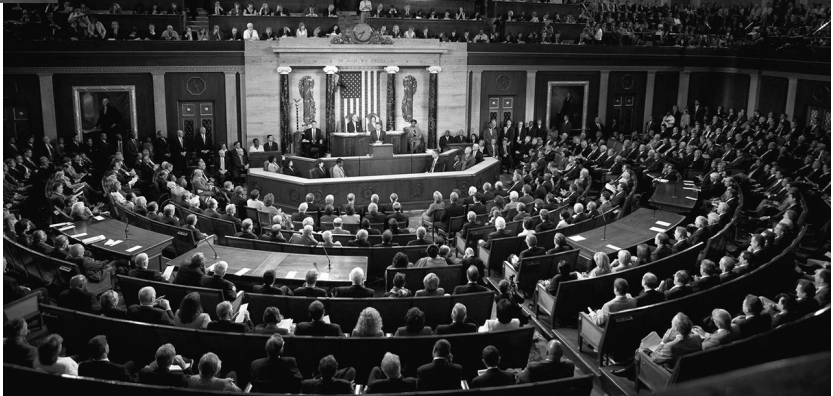
Azərbaycan QHT-ləri 26 kongresmenin diqqətinə onu da çatdırıblar ki, ölkəmiz yeni enerji strategiyasını COP29-a ev sahibliyi məsələsindən xeyli əvvəl elan edib: "Yaşıl keçid üzrə artıq nəhəng layihələrə başlayıb. Azərbaycanın yaxın 6 ildə ünsə və külək enerjisi 5000 meqavat (5 qiqavat) təşkil edəcək. 4 qiqavat həcmində yaşıl enerjiyi Avropaya ixrac etmək imkanı yara-

na. Həmrəylik, yaşıl düşüncə sayəsində alına bilər".

QHT-lərimiz 26 nəfər ABŞ kongresmeninin özlərini Azərbaycanı qarşı fəaliyyəti ilə ad çıxarmış tarixdəki 26 Bakı komissarı kimi apardığını da bəyan edib: "Yeri gəlmişkən, onlardan biri Azərbaycan xalqının qanını axıtması cəllad Stepan Şaumyan idi. Şaumyan kimi "Nagorno-Karabakh" və guya onun şəərəfinə "paytaxt" elan edilmiş "Stepanakert" də artıq yoxdur. Azərbaycan tarixi ədalət bərpə edir. Əgər müraciəti imzalamıyş ABŞ kongresmenləri Qarabağın ərdini çəkmək istəyirsə, ilk növbədə, Qarabağda Ermənistan tərəfindən məhv edilmiş təbiət, kəsilmiş ağaclar, çirkəndirilmiş qayalar, yerlə-yeksan edilmiş ekosistemlər haqqında danışsınlar. Biz bu 26 nəfər ABŞ kongresmenini elə ABŞ şirkətinin sərmayəsi ilə bütün beynəlxalq ekoloji normaları, o cümlədən Es-poo Konvensiyasını pozaraq Azərbaycan Respublikası ilə sərhədə bitişik ərazidə - Arazdəyədə metal-lurgiya zavodu tikiləndə etiraz etdiyini görmədik. Bu gün də Azərbaycanın transsərhəd çağları Ermənistanın qanunsuz dağıdıcı fəaliyyətinin ekoloji fəsadları ilə üzbeşdü. Biz bununla bağlı da bir dəfə də olsun ABŞ kongresmenlərinin etirazını eşitməmişik. Budur Sizin təbiətə münasibətiniz?".

Beləliklə, QHT-lərin açıq məktubunda qeyd olunduğu kimi, 26 kongresmenin məlum müraciətinin mahiyyəti aydındır. Həmin kongresmenlər global iqlim dəyişmələrində əsas tarixi məsuliyyət daşıyayan inkişaf etmiş ölkələr barədə formalaşmış mövcdə çərçivəni gizlətmək, manipulyasiya edərək dünya ictimaiyyətinə qarşımaq və əsas günahın neft-qaz istehsal edən kiçik ölkələrin üzərinə qoyulması kimi uğursuz cəhdlər edirlər. "Azərbaycanın COP29 üçün şüarı "Yaşıl dünyaya naminə həmrəy olaq!"dır. Sizi COP29-a dəvət edirik, gəlin, hər şeyi öz gözünüzlə görün. Azərbaycanın iqlim dəyişmələri ilə mübarizəsinə alqışlayan yüzlərlə xarici QHT-lər, vətəndaş cəmiyyəti təsisatları bu günlərdə silsilə bəyanatlar verirlər. Onlar qısa müddətdə COP29-a ev sahibliyi etməkdə ölkə kimi Azərbaycanın əldə etdiyi uğurlara qiymət verir və təqdir edir. Elə Sizin müraciət etdiyiniz Blinken və Bayden kimi!,-deyər açıq məktubda vurğulanıb.

N.BAYRAMLI

ye yanacaq istehsalında da lider mövqedədir, bu isə ekoloji baxımdan adi qazdan da çirklidir;

Bundan əlavə, açıq məktubda vurğulanıb ki, OPEC+ platformasının üzvü olan Azərbaycan dünyaya nümunə göstərir ki, məhz neft və qazı zəngin olan ölkələr iqlim dəyişmələri məsələlərinin həllində ön cərgədə olmalıdır. Təsədüfi deyil ki, beynəlxalq ictimaiyyət yekdilliklə COP29-a ev sahibliyini bu dəfə məhz Azərbaycana həvalə edib, bu, həm də Azərbaycanın yaşıl enerji siyasətinə dünyanın münasibəti və rəğbətində. Zəngin neft və qaz ehtiyatlarına malik olmağa görə bir ölkəni mühakimə etmək sağlam məntiqə sığmır. Azərbaycanın nefti və qazı Avropa bazarlarına hələ uzun illər lazım olacaq. Azərbaycanın təbii qaz ixracının yarısı - 12 milyard

caq. Dənizdə külək enerjisinin təsdiqlənməsi ehtiyatları isə 157 qiqavatdır. Bu, Azərbaycanın yaşıl enerji potensialını izah edir. Maraqlıdır, özlərini "ekologiya cəfəqələri" kimi aparən ABŞ kongresmenləri niyə bu barədə danışmır?! Azərbaycan qazı Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru, Naxçıvan Muxtar Respublikasını yaşıl enerji zonaları elan edib. Bununla əslində, global istiləşməni 2°C-dən aşağıda saxlamaq üçün imkanlar pəncərəsinin daraldığı, 1.5° C-də saxlamaq fürsətinin isə gəldikcə tükenməkdə olduğu bir zamanda inkişaf etməkdə olan ölkə kimi Azərbaycanı dünyaya müdrik mesaj verir. Mesajın mahiyyəti aydındır: heç bir ölkənin iqlim təhdidlərindən sağlamlıqdan məhrum qalması global iqlim dəyişmələrinin səbəb ola biləcəyi fəlakətin qarşısı yalnız global

Yeganə BAYRAMOVA

Eyni məqsəd, fərqli anlayışlar...

nirə görə, şagirdlərin bilik əhatəsinin genişləndirilməsi, savadlanmasında, informasiya ilə təmin olunmasında bir sıra mühüm amillər var: "Həmin amillərdən biri, bəlkə də birincisi elmi-kütləvi, mədəni-maarif, təhsil proqramlarıdır ki, onların inkişaf etdirilməsi qoş vacibdir. Təhsilin keyfiyyətə uyğun yaxşılaşdırılması dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri olduğu üçün bu istiqamədə qəbul olunan proqramlar sözügedən sektorun inkişafını əhəmiyyətli dərəcədə artırır. Yeni təhsil proqramlarının açılması-na dair ümumi tələblərə əsasən, təhsil proqramı təhsillənlərdə müasir tələblərə və şəraitə uyğunlaşmaq, rəqəbat qabiliyyəti olmaq, informasiya cəmiyyətinə də yaxşı-b fəaliyyət göstərmək, ünsiyyət qur-

N.İsrafilov qeyd edib ki, bu yaxınlarda yeni təhsil proqramlarının açılmasına dair ümumi tələblər müəyyənləşdi. Onun sözlə

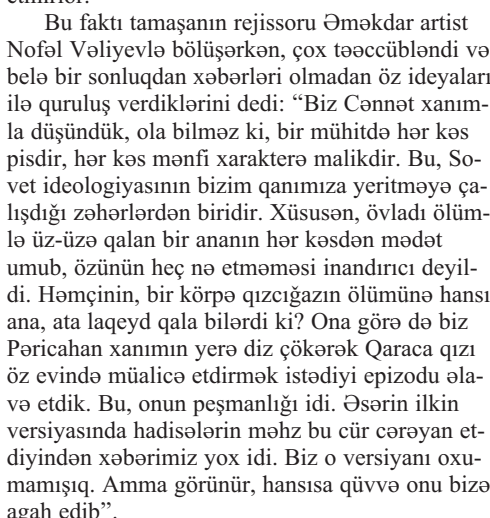
Ekspertin sözlərinə görə, təhsil proqramlarının hazırlanmasında müasir dünya standartlarının əsas götürülməsi də vacibdir. “Müvafiq dərslərlərin, proqramların hazırlanması və bu istiqamətdə görülən işlər zamanı qabaqcıl ölkələrin təhsil proqramları əsas götürülürək müayyən tələblər həyata keçirilməlidir. Təhsil proqramları tam müasir standartlara cavab vermirlər. Azərbaycanda əsas təhsil proqramları əsasən kurikulum təhsil sistemində əsaslanır. Yaxşı olardı ki, təhsilin davamlı inkişafını təmin etmək üçün Sinqapur, Finlandiya kimi müasir Avropa təhsil proqramlarını əsas götürək. Bu zaman proqramların hazırlanması və icrasında daha səmərəli nəticələr əldə etmək olarq”.

uzanması işə məsələnin planlaşdırılmış şəkildə inkişaf etməsindən xəbər verir. Son günlərdə arxiyeypiskop Baqrat Qalstanyanın daha da fəallaşması nəzərə çarpır ki, bu da yeni “rəngli inqilab” planından danışmağa əsas yaradır. Təsədüfi deyil ki, Qalstanyan ötən həftənin yekunlarını və yaxın gələcək üçün

Burada üçüncü məqam isə KTMT-nin aparıcı hərbî gücü sayılan Rusiyanın 102-ci bəzəsinin Ermənistanda olmasıdır. Siyasi ekspertlərin fikrincə, məsələyə müdaxilə üçün Qərbə "ağız açmağa" çəkinən Ermənistan bunun həm hüquqi əsasını yarada bilmir, həm də düşünür ki, bu addım regionda yeni qarşıdurma yaratmağa ehtimalını ortaya atır. Belə dəmək mümkündürsə, onsuz da Qərbin müəyyən mənada "AI müşahidə monitorinq qrupu" adı altında Ermənistanda

102-ci baza isə qarşıılıqlı imzalanın protokola əsasən Gümrüdə fəaliyyət göstərir – ister Rusiya-Ermənistan hüquqi müqaviləsi, istərsə də KMTM üzərindən öhdəlikləri indiki məqamda Ermənistanı bu qoşunları “zərərləşdirmək” üçün imkan yaratmır. Düzdür, Rusiya məsələlərə qarışmadığını və müşahidə etdiyini rəsmi şəkildə bəyan edir - Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova həftəlik brifinqdə İrəvandanı hadisələri dəyərləndirərək bildirib ki, Rusiya Ermənistan-dakı siyasi prosesləri bu ölkənin daxili işi hesab edir.

Kiçik araşdırmadan sonra əslində, əsərin ilk versiyasından məhz tamaşadakına çox yaxın olduğunu öyrəndik. “Qaraca qız” əsərinin araşdırmaçısı, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Könül Nəhmətovanın bu mövzudakı məqaləsi xüsusi maraqla diqqətə layiqdir. O yazır: “Süleyman Sani Axundovun “Qaraca qız” əsəri həm sənətkarlıq, həm də məzmun baxımından Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Onları sevindirmək çox asandır. Çünki istəkləri böyük deyil. Dünyanın harasında olursa-olsunlar, arzuları, istəkləri eyndir. Uşaqlar adı bir təbəssüm, mehriban baxış, xoş münasibətdən xoşbəxt ola bilərlər. Lakin onların bəzən məkrli oyunların, bitib-tükənməyən təmənnaların qurbanına çevrildiyi də acı bir həqiqətdir. Təəssüf ki, müxtəlif zamanlarda ömürlərinin sevgiyə, qayğıya daha çox ehtiyac duyduqları bir zamanda uşaqlar fəlakətlərlə üzləşir, sevincləri, gülüşləri əllərindən alınır, aqressiyaların qurbanına çevrilirlər.

Dünyanın 70-dən çox ölkəsində...

Körpələrin uşaqlıq dövrünün sevincindən məhrum edilməsində çox vaxt ailədaxili problemlərin də rolu böyükdür. Boşanmaların ağrısını ən çox onlar çəkirlər. Uşaqlarını çox sevdiklərini, onların yolunda hətta canlarından belə keçməyə hazır olduqlarını düşünən valideynlər və digər yaxın qohumlar yaratdıqları yersiz söz-söhbətlərlə, dava-dalaşlarla onların

həyata inamlarını qırdıqlarının, yaşımaq sevinclərini əllərindən aldıqlarının, bir sözlə, uşaqlıqlarından məhrum etdiklərinin fərqinə belə vurmurlar.

Statistik göstəricilərə əsasən, müxtəlif ölkələrdə hər il minlərlə uşaq minaya düşərək həyatını və ya sağlamlığını itirir. Dünyada 70-dən çox ölkədə 60 milyondan çox minanın basdırıldığı məlum olub. Onların da əsas qurbanları uşaq və yeniyetmələrdir.

Yeri gəlmişkən, iyunun 4-nü dünya ölkələri Beynəlxalq Aqressiya Qurbanı olan Uşaqlar Günü kimi qeyd edir. Həmin gün dünyanın müharibə adlı fəlakətinin, dəhşətli beləsinin günahsız qurbanları anılır. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) Baş Assambleyası 1982-ci il avqustun 19-da Fələstin məsələsi üzrə xüsusi sessiyasında aqressiya və təcavüzün qurbanı olan günahsız uşaqların xatirəsini iyunun 4-ü Beynəlxalq Aqressiya Qurbanı olan Uşaqlar Günü kimi anmağı qərara alıb.

Hərbi münaqişələr zonasında yaşayan uşaqlar-gələcəyi olmayan

Günahsız körpələr...

Beynəlxalq Aqressiya Qurbanı Olan Uşaqlar Günüdür

uşaqlardır. Müharibələrdə yalnız əsgərlərin deyil, uşaqların da həlak olduğunu unutmamaq üçün BMT bu günü təsis edib.

Onları xoşbəxt gələcək gözləyirdi...

Müharibələr xalqımızın da yaddaşında ağır-acılarla dolu silinməz izlər buraxıb. Azərbaycana

qarşı 20-ci əsrin sonlarından torpaq iddiası adı altında tərxiatlarla başlayan ermənilər neçə-neçə günahsız uşağın həyatına son qoydu. Birinci Qarabağ müharibəsi illərində, ümumilikdə, 200-ə yaxın azərbaycanlı uşaq qətlə yetirildi. Təkcə Xocalı soyqırımı zamanı ermənilər tərəfindən 63 uşaq öldürüldü. 25 uşaq hər iki valideynini,

130-u isə bir valideynini itirdi.

Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş Azərbaycan vətəndaşları arasında uşaqlar da az olmadı. Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının məlumatına əsasən, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü nəticəsində Birinci Qarabağ müharibəsində 3890 nəfər itkin düşmüş şəxs kimi qeydiyyatla alınıb. Rəsmi qeydiyyata alınmış itkinlərin 71 nəfəri uşaqlardır.

Ermənistan silahlı qüvvələri 2011-ci il martın 8-də Ağdam rayonunun Orta Qərvənd kəndində, öz evlərinin həyatında dostları ilə oynayan 9 yaşlı Fərid Bədəlova snayperlə hədəfə alaraq qətlə yetirdilər. 2017-ci il iyulun 4-də Füzuli rayonu Alxanlı qəsəbəsində 14 aylıq Zəhra Quliyeva nəvəsi Səhibə Quliyeva ilə birgə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən açılan atəşlər nəticəsində şəhid oldular. Atəşkəs dövründə 34 azərbaycanlı uşaq erməni terrorunun qurbanı oldu. Onlardan 14-ü şəhid

oldu, 20-si yaralandı.

Ermənistanın növbəti təxribatı nəticəsində 2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan İkinci Qarabağ müharibəsində də günahsız uşaqlar şəhid oldular. Ermənistan silahlı qüvvələri döyüş bölgələrindən uzaqlarda yerləşən mülki əhalinin yaşayış yerlərini iriçaplı silahlardan atəşə tutdular. Azərbaycan Tovuz, Gəncə, Bərdə, Tərtər, Mingəçevir şəhərlərinin Ermənistan ərazisindən raket atəşinə tutulması nəticəsində həlak olanların arasında keyli azyaşlı vardı. Neçə-neçə uşaq isə ya bir, ya da hər iki valideynini, digər yaxın qohumlarını itirdi, atəş nəticəsində uçmuş evlərinin dağıntıları altında qalaraq ağır xəsarət aldılar.

Hər bir xalqın, dövlətin ən böyük və qiymətli sərvəti uşaqlardır. Onların cəmiyyətdə təhlükəsiz və sağlam böyüməsi isə olduqca məsuliyyətli bir işdir. Bu baxımdan azyaşlıların müxtəlif aqressiyaların qurbanına çevrilməməsi inkişaf etmiş ölkələrin uşaqlarla həlqə siyasətinin əsasını təşkil edir.

Yeganə BAYRAMOVA

Kitab Klubu

Fətəh uşaqlara hekayə oxuyur

1 iyun

S.E.N.S.U.M. by AMAPOLA

Azercell | Букмейт | Литрес

“Azercell” Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günündə “Kitab Klubu” layihəsinə başladı

Lider mobil operator uşaq evinin sakinlərində mütaliyə həvəs yaradır

“Azercell Telekom” MMC-nin təşkilatçılığı, “Ümidsiz Gələcək” Sosial Təşəbbüslər İctimai Birliyinin və “S.E.N.S.U.M. by Amapola” şirkətinin dəstəyi ilə 3 saylı uşaq evi sosial xidmət müəssisəsində tərbiyə alan 6-10 yaşlı bir qrup uşaq üçün tədbir baş tutdu. 1 iyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə həyata keçirilən layihə balacalara bayram əhvali-ruhiyyəsi yaşatmaqla yanaşı, onlarda mütaliə mədəniyyətinin inkişafı, ümumilikdə, təhsilə həvəsin artırılmasına yönəlik xüsusi proqramla yadda qaldı. Belə ki, uşaqlar tədbirin xüsusi qonağı İctimai Televiziya və Radiounun aparıcısı Fətəhin təqdimatında Yusif Vəzir Cəmənzəminlinin “Əziz” və Əli Vəliyevin “Eyvazın ya-

zısı” əsərləri ilə tanış oldular. Görüşdə balacalar üçün məarifləndirici oyunlar da təşkil edildi. “Azercell” tərəfindən həm tədbirdə iştirak edən, həm də adıçəkilən müəssisədə məskunlaşan digər uşaqlara hədiyyələr paylandı. Səsləndirilən kitablar “Bookmate” və “Litres” proqramlarına da yükləndi. Xatırladaq ki, mədəni irsin qorunub saxlanmasına yönəlik təşəbbüs və layihələrə xüsusi önəm verən “Azercell” “Kitab Klubu” layihəsi çərçivəsində silsilə tədbirlər həyata keçirməyi planlaşdırır. Tədbirlər müxtəlif yaş kateqoriyasına aid auditoriyanı əhatə edərək həm böyüklər, həm də balacalar üçün təşkil olunacaq. Layihə çərçivəsində regionlarda fəaliyyət göstərən uşaq evləri də ziyarət ediləcək.

İdman “Paris-2024” Yay Olimpiya Oyunlarında iştirak edəcək kişi boksçuların tam siyahısı belli olub

“Paris-2024” Yay Olimpiya Oyunlarında iştirak edəcək kişi boksçuların tam siyahısı belli olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Fransa paytaxtına son vəsiqələr Tailəndin paytaxtı Banqkokda keçirilən II Dünya Olimpiya Təsnifat Turnirində sahiblərini tapıb.

7 çəkidə 121 boksçu mübarizə aparacaq

Dördilliyin ən mötəbər multiidman tədbirində 7 çəki dərəcəsinə qaliblər müəyyənləşəcək. Parisdə, ümumilikdə, 121 kişi boksçu mübarizə aparacaq. 51 kiloqram, 57 kiloqram və 80 kiloqram çəkilərdə 17, 63,5 kiloqram və 71 kiloqram çəkilərdə 19, 92 kiloqram və +92 kiloqram çəkilərdə isə 16 dərəcəlik rinqə çıxacaq.

Dünyada 48 ölkə

Parisdə, ümumilikdə, 49 komandanın üzvləri mübarizə aparacaq. Onlardan biri Qaçqınların Olimpiya Komandasıdır. Digər 48 yığma isə fərqli ölkələrə təmsil edir. Yalnız iki ölkə bütün çəkilərdə boksçu göndərəcək. Bunlar Özbəkistan və Qazaxıstan milliləridir.

Azərbaycanın “penta-trik”i

Azərbaycan yığması Olimpiadada 5 boksçu ilə təmsil olunacaq. Nicat Hüseynov (51 kiloqram), Malik Həsənov (63,5 kiloqram), Murad Allahverdiyev (80 kiloqram), Alfonso Dominqes (92 kiloqram) və Məhəmməd Abdullayev

Qurban Qurbanov: Millinin baş məşqçi məsələsi yaxın günlərdə öz həllini tapacaq

“Onu deyə bilərəm ki, futbolun inkişafı üçün işlər görülməli və baş məşqçi məsələsi yaxın günlərdə öz həllini tapacaq”. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Qurban Qurbanov AFFA-nın İcraiyyə Komitəsinin iclasından sonra jurnalistlərə açıqlamasında deyib. İcraiyyə Komitəsinin üzvü bildirib ki, iclasda Azərbaycan millisinin baş məşqçi məsələsi də müzakirə olunub: “Ümumi müzakirələr apardıq. Konkret qərarlar barədə nəse deyə bilərəm. Çünki hələ yeni kollektivik. İclasdan sonra daha ətraflı məlumat veriləcək”. Mütəxəssis bu mövzunu Premyer

(+92 kiloqram) Fransa paytaxtında rinqə çıxacaqlar. Yığmamız yalnız iki çəki dərəcəsinə Olimpiadadan kənar qalıb. Bunlar 57 kiloqram və 71 kiloqram kateqoriyalarıdır.

ABŞ-dan öndə, Kuba ilə çiyin-çiyinə

Azərbaycan millisi lisenziya sayında dünyanın yalnız üç ölkəsindən geri qalır. Maksimal göstəriciyə malik Özbəkistan və Qazaxıstan, həmçinin 6 vəsiqəsi olan Avstraliya daha öndədir. Dünya 4-cüsü adına şərik olan yığmamız Kuba kimi boks lideri ilə eyni göstəriciyə malikdir. Təkcə boks deyil, Olimpiadaların nəhəngi sayılan ABŞ isə cəmi 4 lisenziya ilə Azərbaycana həssəd aparır.

Avropa rinqinin ağası

“Paris-2024”də iştirak edəcək 121 boksçudan yalnız 48-si Avropalı təmsil edir. “Köhnə qitə”nin cəmi 20 ölkəsi olimpiya lisenziyasına sevinib. Avropa rinqinin ağası olduğunu sübut edən millimiz qitədə 1-ci yeri şərəkirdir. Yalnız İspaniya Azərbaycan qədər - 5 vəsiqə əldə edib.

Liqanı tərk etmiş “Qəbələ” klubuna müvafiq yardımın ayrılması barədə də danışdı: “Komandaya maliyyə baxımından köməklik olunacaq. Klubun infrastrukturunu qoruyub saxlamaq üçün də addımlar atılacaq”.

İtmişdir

Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən Əliyev Rəhil Vəli oğluna verilmiş 1106 S nömrəli xidməti vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

“YAŞAT” Fondu və “Nar” Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi günündə şəhid övladlarını təbrik edib

“Nar” 1 iyun-Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günündə “YAŞAT” Fondunun təşkilatçılığı ilə keçirilən “Hədiyyə Karvanı” layihəsinin gerçəkləşdirilməsinə dəstək olub.

Bu çərçivədə mobil operator Fondla birgə ölkə boyunca bütün şəhid ailələrindən olan 1700-dən çox uşağa bayram münasibətilə müxtəlif hədiyyələr təqdim etməklə onların bayramını təbrik edib. Vətən qarşısındakı mədəni borcunu daim yerinə yetirən “Nar”ın bu layihədə başlıca məqsədi vətən üçün canlarından keçmiş qəhrəman şəhidlərimizin əmanətlərini sevincirmək və onların inkişafına dəstək olmaqdır. Layihə haqqında qısa hesabat videosunu buradan izləyə bilərsiniz. Qeyd edək ki, “Nar”ın korporativ so-

sial məsuliyyət istiqamətinin əsas hissələrindən birini milli mədəni irsin qorunması təşkil edir. Bu istiqamətdə “Nar” şəhid və qazi ailələrinə xüsusi diqqətə göstərilməsi və işğaldan azad edilmiş ərazilərdə uğurlu layihələrin həyata keçirilməsinə daim diqqət mərkəzində saxlayır. Mobil operatorun dəstək olduğu sosial layihələr haqqında buradan ətraflı məlumat əldə edə bilərsiniz.

Hazırda 2,2 milyon abunəçiyə yüksək keyfiyyətli rabitə xidmətləri göstərən “Nar” son 5 ildə Müştəri Loyallığı İndeksində görə ölkədə lider mobil operatorudur. Mobil operator müştəriönlülik strategiyasına sadiq qalaraq sorfəli qiymət qarşılığında üstün xidmət təqdim edir.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alicq HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyər Hacıbəyli - 66
Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisenziya: N-B-317
Tiraj: 5691
Sifariş: 1250
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur.
Məsul nəvbətçi:
Pərviz SADAYOĞLU